

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE MOČENOK

2022 -2027

www.mocenok.sk

Názov:

**KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE
MOČENOK NA ROKY 2022-2027**

Územné vymedzenie:

Nitriansky kraj, okres Šaľa, obec Močenok

Územný plán schválený:

Áno

Dátum schválenia KPSS:

Verzia:

1.0

Publikovaný verejne:

Áno

Vypracoval:

e-Gemini s.r.o.

OBSAH

ZOZNAM POUŽITÝCHSKRATIEK.....2

PRÍHOVOR STAROSTU OBCE.....	3
ÚVOD	4
TEORETICKÁ ČASŤ	7
1. Sociálne služby, komunita, komunitné plánovanie	7
2. Ciele, zásady a princípy komunitného plánovania	10
3. Subjekty komunitného plánovania	11
Zadávatelia sociálnych služieb	11
Poskytovatelia sociálnych služieb	12
Užívatelia sociálnych služieb	13
Verejnosť a ďalšie organizácie	13
4. Legislatívne normy a strategické dokumenty	14
5. Kompetencie obce v oblasti poskytovania sociálnych služieb	16
ANALYTICKÁ ČASŤ	19
6. Analýza sociologických údajov	19
Obyvatelia, rodiny, deti a mládež.....	19
Seniori.....	26
Ťažko zdravotne postihnutí	30
Osoby ohrozené sociálnym vylúčením.....	31
7. Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb.....	36
Sociálne služby z hľadiska poskytovateľa.....	36
Sociálne služby z hľadiska cieľovej skupiny	37
8. SWOT analýza.....	48
9. Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS	51
10. Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu.....	53
Dotazníkový prieskum pre obyvateľov	53
Dotazníkový prieskum pre poskytovateľov sociálnych služieb	58
STRATEGICKÁ ČASŤ	60
REALIZAČNÁ ČASŤ	66
Časový plán realizácie KPSS.....	66
Vyhodnocovanie a plnenie KPSS.....	67
ZÁVER	69
ZDROJE	74

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

BD – bude doplnené

EÚ – Európska únia

KPSS – komunitný plán sociálnych služieb

mal. – maloleté (dieťa/deti)

mes. – mesiac

OÚ – obecný úrad

OZ – obecné zastupiteľstvo

MPSVR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

MPRV - Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

MDV SR - Ministerstvo dopravy a výstavby SR

MŽP – Ministerstvo životného prostredia

NFP – nenávratný finančný príspevok

n. o. – nezisková organizácia

o. z. – občianske združenie

PHRSR – program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

SODB, SODB 2011 – Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

SR – Slovenská republika

ŠÚSR – Štatistický úrad Slovenskej republiky

ŽZP – ťažko zdravotne postihnutí

UoZ – uchádzač o zamestnanie

ÚPSVR – Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR

SČK ÚzS – Slovenský Červený kríž, územný spolok

VÚC – vyšší územný celok

VZN – všeobecné záväzné nariadenie

ZOS – zariadenie opatrovateľskej služby

Z. z. – Zbierka zákonov Slovenskej republiky

ZPS – zariadenie pre seniorov

PRÍHOVOR STAROSTU OBCE

Vážení občania,

komunitné plánovanie sociálnych služieb je jednou zo základných metód riadenia rozvojových procesov samosprávy. Jedná sa o otvorený proces zisťovania potrieb občanov a sumarizácie ľudských a materiálnych zdrojov a zdrojov obce. Hlavným cieľom je prispôbenie sociálnych služieb miestnym špecifikám a potrebám občanov. Výsledkom tohto procesu je komunitný plán sociálnych služieb, ktorý Vám predkladáme.

Komunitný plán sociálnych služieb našej obce je spracovaný na obdobie rokov 2022 - 2027. Obec Močenok si tak plní povinnosť, ktorá vyplýva zo zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní.

Verím, že existenciou komunitného plánu sociálnych služieb dostanú občania našej obce, klienti sociálnych služieb, zástupcovia poskytovateľov sociálnych služieb a pracovníci obecného úradu zaujímavý a kvalitný strategický dokument.

Našou snahou je zabezpečiť na území našej obce širšiu škálu kvalitnejších, dostupnejších a adresnejších sociálnych služieb, pričom práve komunitný plán sociálnych služieb nám pomôže túto úlohu splniť efektívne.

Na záver mi dovoľte poďakovať sa všetkým, ktorí svoj čas, osobné úsilie a vedomosti venovali príprave a spracovaniu komunitného plánu. Poďakovanie patrí aj občanom, ktorí vyjadrili svoj názor a prispeli návrhmi a pripomienkami v dotazníkovom prieskume. Takisto ďakujem poskytovateľom sociálnych služieb za ich spoluprácu.

Výstupom spoločnej práce a spoločného úsilia je nový Komunitný plán sociálnych služieb našej obce, ktorý nám bude slúžiť ako významný strategický nástroj na riešenie problematiky sociálnych služieb v nasledujúcich rokoch.

PaedDr. Roman Urbánik
starosta obce Močenok

ÚVOD

Komunitný plán sociálnych služieb obce Močenok na roky 2022 – 2027 (ďalej aj ako „KPSS“ alebo „komunitný plán“) je strategický dokument, ktorý logicky nadväzuje na

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Močenok na roky 2015 – 2020 s predĺženou platnosťou (ďalej aj ako „program rozvoja“), pričom spomedzi troch oblastí – hospodárskej, sociálnej a environmentálnej, na ktoré sa program rozvoja zameriava, je komunitný plán orientovaný výhradne na sociálnu oblasť, predovšetkým na oblasť poskytovania sociálnych služieb. Zatiaľ čo v programe rozvoja je každá z 3 oblastí špecifikovaná iba prostredníctvom základných informácií a súvislostí, komunitný plán rozpracováva detailnejšie existujúci stav a potreby týkajúce sa oblasti poskytovania sociálnych služieb. Vzhľadom na rozsah programu rozvoja, ktorý je limitovaný metodikou, nie je možné v tomto základnom strategickom dokumente obsiahnuť celú problematiku všetkých troch vytýčených oblastí, preto je každá ďalej rozpracovávaná v ďalších, parciálnych dokumentoch. Pre sociálnu oblasť je jedným z takýchto dokumentov práve komunitný plán sociálnych služieb. Proces tvorby komunitného plánu ako aj jeho následné aktualizácie možno súhrnne označiť za **komunitné plánovanie**.

Komunitné plánovanie predstavuje jednu zo základných metód riadenia rozvojových procesov, vďaka ktorej je možné sociálne služby naplánovať tak, aby zodpovedali lokálnym špecifikám a potrebám konkrétnej skupiny občanov. Komunitné plánovanie možno chápať tiež ako otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov, resp. ako proces hľadania najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb. Výsledkom komunitného plánovania je **komunitný plán**, ktorý opisuje súčasnú situáciu v oblasti poskytovania sociálnych služieb na jednej strane a pomyselný, ideálny stav na druhej strane, pričom tento ideálny stav vznikol ako výsledok konfrontácie neobmedzených potrieb s obmedzenými možnosťami.

Povinnosť obce mať vypracovaný komunitný plán vychádza zo **Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov**. Okrem toho KPSS vychádza z viacerých legislatívnych noriem, strategických dokumentov a nariadení, ktorých zoznam uvádzame v časti venovanej východiskám KPSS. Komunitný plán obce Močenok na aktuálne plánovacie obdobie bol vypracovaný za pomoci predstaviteľov a obyvateľov obce, poskytovateľov sociálnych služieb ako aj odborníkov a organizácií pôsobiacich v obci. Vďaka spolupráci viacerých strán je komunitný plán verným odrazom skutočnosti umožňujúcim samospráve lepšiu orientáciu v potrebách obyvateľov, čo prispeje k ich rýchlejšiemu a efektívnejšiemu napĺňaniu.

Predkladaný komunitný plán pozostáva zo štyroch hlavných častí. V rámci **teoretickej časti** je špecifikovaná podstata sociálnych služieb a komunitného plánovania, sú tu uvedené základné črty ako aj subjekty komunitného plánovania a tiež legislatívne normy a strategické dokumenty, z ktorých KPSS vychádza. V **analytickej** časti je uvedený podrobný súčasný stav v sociálnej oblasti, analyzujú sa socio-demografické kvantitatívne údaje a jednotlivé kategórie cieľových skupín. Taktiež sa analyzujú dostupné sociálne služby poskytované v obci a sumarizujú silné a slabé stránky, príležitosti a hrozby pre obec (tento rozbor je nazývaný aj SWOT analýza). V **strategickej časti** je definovaná vízia obce a sú tu navrhnuté konkrétne opatrenia na jej dosiahnutie ako aj rozpočet potrebný na realizáciu navrhnutých opatrení. **Realizačná časť** bližšie vysvetľuje časový harmonogram realizácie KPSS, hodnotenie a monitorovanie činností počas ich

priebehu. V prípade, že sa samospráva bude držať cieľov, postupov a termínov zvolených v komunitnom pláne, existuje vysoký predpoklad rastu kvality, rozšírenia portfólia a zvýšenia adresnosti sociálnych služieb v obci Močenok.

TEORETICKÁ ČASŤ

1. Sociálne služby, komunita, komunitné plánovanie

Sociálne služby možno charakterizovať ako súhrn širokého spektra činností, prostredníctvom ktorých je poskytovaná pomoc ľuďom nachádzajúcim sa v nepriaznivej sociálnej situácii, ak si sami nedokážu zabezpečiť základné životné potreby alebo potrebujú pomoc z iných vážnych dôvodov. Podstatou sociálnych služieb je zabezpečiť osobám určitý životný štandard, ale aj zmiernovať rozdiely v príjmoch či v sociálnom postavení.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov definuje **podľa druhu** sociálnej služby nasledujúce sociálne služby, ktoré je možné poskytovať a prijímať na území Slovenska:

A. sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
 - 2.1. nízkoprahové denné centrum,
 - 2.2. integračné centrum,
 - 2.3. komunitné centrum,
 - 2.4. nocľaháreň,
 - 2.5. útulok,
 - 2.6. domov na polceste,
 - 2.7. zariadenie núdzového bývania,
3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.

B. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
3. služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života,
4. služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
5. služba včasnej intervencie.

C. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú:

1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú:
 - 1.1. zariadenie podporovaného bývania,
 - 1.2. zariadenie pre seniorov,
 - 1.3. zariadenie opatrovateľskej služby,
 - 1.4. rehabilitačné stredisko,

- 1.5. domov sociálnych služieb,
- 1.6. špecializované zariadenie,
- 1.7. denný stacionár.
2. domáca opatrovateľská služba (ďalej len „opatrovateľská služba“),
3. prepravná služba,
4. sprievodcovská služba a predčítateľská služba,
5. tlmočnická služba,
6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
8. požičiavanie pomôcok.

D. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú:

1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

E. podporné služby, ktorými sú:

1. odľahčovacia služba,
2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
4. podpora samostatného bývania,
5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
6. poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Vyššie uvedené sociálne služby možno účelne a vhodne spájať.

Z hľadiska formy poskytovania rozlišuje zákon o sociálnych službách sociálne služby ambulantné, terénne a pobytové. **Ambulantná** forma sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta sociálnej služby. **Terénna** forma sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí, prípadne prostredníctvom terénnych programov. **Pobytová** forma sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba.

Poskytovateľ sociálnej služby je v zmysle § 15 zákona o sociálnych službách povinný vykonávať odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti alebo vytvárať podmienky na ich vykonávanie, a to pre každý druh sociálnej služby, ktorý poskytuje.

Odbornými činnosťami sú: základné sociálne poradenstvo, špecializované sociálne poradenstvo, pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť v zariadení, rozvoj pracovných zručností, tlmočenie, sprostredkovanie tlmočenia alebo osobnej asistencie, pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností, výchova, preventívna aktivita, pomoc pri pracovnom uplatnení, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia, stimulácia komplexného vývinu dieťaťa so zdravotným postihnutím, pomoc pri prevádzke domácnosti, pomoc pri hospodárení s peniazmi, podpora pri organizovaní času, podpora pri zapojení sa do spoločenského a pracovného života,

podpora rozvoja osobných záujmov, predchádzanie a riešenie krízových situácií a podpora spoločensky primeraného správania v rámci podpory samostatného bývania, bežné úkony starostlivosti o dieťa.

Obslužnými činnosťami sú: ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne a šatstva a poskytovanie vecných plnení spojených s poskytovaním ambulantnej sociálnej služby v spoločných priestoroch.

Ďalšími činnosťami sú: utváranie podmienok na prípravu stravy, výdaj stravy a výdaj potravín, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, poskytovanie nevyhnutného ošatenia a obuvi, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, úschova cenných vecí, vzdelávanie, záujmová činnosť, poskytovanie osobného vybavenia, nevyhnutného ošatenia a obuvi, prepravy, donáška stravy, požičiavanie pomôcok, zabezpečenie záujmovej činnosti.

Pre objasnenie podstaty komunitného plánovania sociálnych služieb je potrebné charakterizovať pojem **komunita**. Ide o skupinu osôb, pre ktorú je príznačný určitý znak alebo súbor znakov, pričom tieto sú vo všeobecnosti vnímané ako typické. Obec, mesto, mestská časť sa považujú za základnú občiansku komunitu. Osoby žijúce na území jednej samosprávy majú spoločné bydlisko, využívajú tú istú infraštruktúru a do istej miery majú aj príbuzné potreby. Samospráva v záujme občanov vstupuje do kontaktu so štátom, a tak vzniká spleť vzťahov: samospráva – štát, samospráva – občan, štát – občan, pričom jasne definované vzťahy medzi týmito subjektmi môžu byť výrazne dynamizujúcim prvkom rozvoja celého systému sociálnej starostlivosti. Vo vzťahu štát – samospráva bola samosprávam udelená povinnosť mať vypracovaný komunitný plán sociálnych služieb ako základný nástroj komunitného plánovania.

Komunitné plánovanie poskytuje odpoveď na otázku, aké sociálne služby a v akom rozsahu je potrebné vytvoriť na určitom území, ako by tieto služby mali byť rozmiestnené a aké personálne, materiálne a finančné zdroje sú na to k dispozícii. Uvažovanie nad týmito súvislosťami je významné z hľadiska uspokojovania súčasných, ale aj prognózovania budúcich sociálnych potrieb, zvyšovania kvality života obyvateľov či prognózovania tvorby pracovných miest. S ohľadom na dynamické, neustále sa meniace prostredie je náročné napláňovať niektoré procesy a s nimi súvisiace finančné náklady presne, avšak podstatou komunitného plánovania je ich aspoň odhadnúť, pretože inak by bolo konanie samosprávy v tejto oblasti nekoordinované a neefektívne. V kontraste s uvedeným je snaha o poskytovanie:

- väčšieho množstva sociálnych služieb,
- širšej škály sociálnych služieb,
- kvalitnejších sociálnych služieb,
- sociálnych služieb, ktoré budú bližšie k občanom,

a práve takto fungujúci systém zabezpečí komunitné plánovanie a konanie samosprávy v súlade s ním.

2. Ciele, zásady a princípy komunitného plánovania

Komunitné plánovanie má svoje opodstatnenie z viacerých dôvodov. Predovšetkým, umožňuje samospráve riadiť procesy v sociálnej oblasti efektívne. Tento benefit je však iba parciálny. Konečným **cieľom** komunitného plánovania je:

- posilňovať sociálnu súdržnosť obyvateľov,
- predchádzať sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín,
- opäť začleniť do komunity tých, ktorí stoja na jej okraji a v niektorých prípadoch vyvolávajú strach a neistotu, či dokonca predstavujú hrozbu pre iných obyvateľov.

Aby komunitné plánovanie nebolo samoučelné a bolo využiteľné v reálnom živote a prinášalo očakávané pozitívne efekty, mali by byť pri vypracovaní komunitného plánu dodržané tieto **zásady**:

- potreby a rozvojové priority v oblasti sociálnych služieb musia byť stanovené obyvateľmi, ktorí žijú v danej lokalite a ktorých sa plánovanie týka;
- všetky plánované a realizované procesy sú vzájomne previazané, korešpondujú, podporujú sa a vzájomne sa nevylučujú;
- zvyšovanie kvality sociálnych služieb musí byť považované za dôležité a žiaduce a musí byť významnou súčasťou miestnej politiky;
- rozvoj oblasti sociálnych služieb je založený na presvedčení o jedinečnosti, hodnote a dôstojnosti každého užívateľa sociálnych služieb.

Komunitné plánovanie je založené na nasledujúcich **princípoch**:

- **Partnerstvo** – komunitný plán má byť výsledkom spolupráce viacerých účastníkov – zadávateľov, poskytovateľov aj užívateľov sociálnych služieb, verejnosti aj ďalších subjektov. Každý účastník má zásluhu na výslednej podobe plánu, názory všetkých účastníkov majú rovnakú váhu, všetkým účastníkom má byť poskytnutý rovnaký priestor.
- **Rovnosť** – každý účastník má zásluhu na výslednej podobe plánu, názory všetkých účastníkov majú rovnakú váhu a má im byť poskytnutý rovnaký priestor, aby žiaden účastník nebol diskriminovaný a vylúčený.
- **Informovanosť** – účastníci podieľajúci sa na vypracovaní komunitného plánu medzi sebou komunikujú a vzájomne sa informujú. Spolupráca má byť transparentná, zrozumiteľná, žiadny účastník nesmie byť komunikačne znevýhodnený. Len úzka spolupráca a kvalitná komunikácia môže viesť k vytvoreniu požadovanej ponuky sociálnych služieb.

- **Inovativnosť** – dynamické prostredie, nové situácie a obmedzené zdroje si vyžadujú hľadanie stále nových prístupov a riešení, ktoré budú môcť byť účinné a efektívne aj tam, kde zastarané riešenia už neplnia svoju funkciu.
- **Kompromis** – komunitný plán by nemal byť prehnane ambiciózny, mal by vychádzať z reálnych potrieb, avšak s ohľadom na dostupné zdroje. Definovanie zoznamu atraktívnych, avšak nereálnych cieľov, nepovedie k rozvoju, ale ku stagnácii a frustrácii z neschopnosti zmeniť stav k lepšiemu. Naopak, správne definované ciele je možné dosiahnuť aj s obmedzenými zdrojmi.
- **Kompetencia** – pri komunitnom pláne je nevyhnutné klásť dôraz na profesionalitu a zodpovednosť zainteresovaných osôb.

3. Subjekty komunitného plánovania

Z princípu partnerstva vychádza potreba spolupráce viacerých subjektov. Základnými subjektmi komunitného plánovania sú zadávatelia, poskytovatelia a prijímatelia sociálnych služieb, okrem nich však do procesu komunitného plánovania vstupujú tiež verejnosť a ďalšie organizácie.

Zadávatelia sociálnych služieb

Zadávatelmi sociálnych služieb sú subjekty, ktorým zákon ukladá úlohu zabezpečiť sociálne služby na území, ktoré spravujú – v podmienkach Slovenska ide o obce, mestá, mestské časti. Ich činnosť je dopĺňaná činnosťou príslušných samosprávnych krajov. Samospráva na základe vlastnej alebo cudzej iniciatívy rozhoduje o:

- potrebe zrealizovať komunitné plánovanie,
- subjekte, ktorý zabezpečí komunitné plánovanie (samospráva alebo samosprávou poverená organizácia),
- zastupovaní poslancov v procese komunitného plánovania,
- finančnom zabezpečení komunitného plánovania,
- termíne predloženia komunitného plánu zastupiteľstvu na schválenie.

Zadávatel' služby od začiatku komunitného plánovania zverejňuje zrozumiteľnou a dostupnou formou všetky podstatné informácie o procese a výsledkoch plánovania.

Poskytovatelia sociálnych služieb

Poskytovateľom sociálnych služieb môže byť samospráva, fyzická osoba, podnikateľský subjekt, nezisková organizácia, organizácia zriadená samosprávou, organizácia zriadená samosprávnym krajom, organizácia zriadená štátom, občianske združenie. Všetky tieto subjekty majú v procese komunitného plánovania rovnaké postavenie, ich ciele a zámery majú rovnakú váhu. Zapojením sa do komunitného plánovania získavajú poskytovatelia možnosť presadzovať vlastné názory, nadobúdať nové informácie, vytvárať partnerstvá, a tak sa podieľať na tvorbe a výslednej podobe systému. Za ideálnych podmienok by do komunitného plánovania mali byť zapojení poskytovatelia reprezentujúci každú z nasledujúcich kategórií sociálnych služieb:

- poradenské a podporné služby rodine a jednotlivcom,
- služby krízovej intervencie,
- služby dlhodobej sociálnej, príp. kombinovanej sociálnej a zdravotnej starostlivosti,
- služby zaoberajúce sa riešením nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.

Taktiež je potrebné prizvať do procesu plánovania poskytovateľov, ktorí realizujú nové aktivity alebo overujú nové metódy, avšak v súčasnosti nie sú zaradení do zákonom definovaného systému sociálnych služieb. Spolupôsobením všetkých poskytovateľov má byť taký systém sociálnych služieb, ktorý udrží obyvateľov na určitom území, pričom ich potreby budú uspokojené.

Užívatelia sociálnych služieb

Užívateľom sociálnych služieb je každá osoba, ktorej sú sociálne služby poskytované. Práva klientov užívajúcich sociálne služby upravuje § 6 zákona o sociálnych službách. Základnými skupinami, pre ktoré by sa mali sociálne služby plánovať, sú:

- seniori (dovŕšením dôchodkového veku),
- občania so zdravotným postihnutím a duševnými poruchami ako aj ich rodiny,
- sociálne znevýhodnené rodiny,
- osoby na prahu sociálneho vylúčenia.

Zapojením týchto skupín do komunitného plánovania získa samospráva cenné informácie o ich potrebách, na základe čoho bude môcť vybudovať adekvátnu sieť sociálnych služieb uspokojujúcu aj špecifické sociálne potreby, ale aj vytvárať a podporovať preventívne opatrenia.

Verejnosť a ďalšie organizácie

Medzi účastníkov komunitného plánovania patrí aj verejnosť a ďalšie organizácie. Hoci sú títo účastníci označovaní ako nepriami, sú takisto dôležitou súčasťou tvorby komunitného plánu. Najčastejšie sú zapájané záujmové skupiny, občianske iniciatívy či etnické skupiny.

Spolupráca obce s verejnosťou je prejavom spolupatričnosti, spoluúčasti a prehlbuje vzťah k cieľovej skupine. Z praxe vyplýva, že čím je spektrum subjektov zapojených do komunitného plánovania rôznorodejšie, tým kvalitnejší je výsledok tohto procesu.

Verejnosť má byť priebežne oboznamovaná so zámermi, výsledkami a cieľmi komunitného plánovania, čo zabezpečí samospráva vhodne zvolenou informačnou stratégiou. Pri príprave komunitného plánu sú oslovené a vyzvané k spolupráci aj ďalšie organizácie, záujmové skupiny, občianske iniciatívy, etnické skupiny a iné subjekty, ktorých sa komunitné plánovanie týka.

4. Legislatívne normy a strategické dokumenty

Základnú právnu normu v oblasti poskytovania sociálnych služieb predstavuje zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý stanovuje právny rámec poskytovania sociálnych služieb, financovania sociálnych služieb a dohľadu nad poskytovaním sociálnych služieb.

14

Tento zákon ďalej dopĺňajú:

- zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov,
- ďalšie zákony, všeobecne záväzné nariadenia, interné predpisy sociálnych zariadení.

Okrem legislatívnych noriem, nariadení a interných predpisov tvoria podklad pre spracovanie komunitného plánu aj viaceré strategické a plánovacie dokumenty:

Miestne dokumenty:

- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Močenok na roky 2015 – 2020 s predĺženou platnosťou.
- Komunitný plán sociálnych služieb obce Močenok na roky 2016 – 2021.

Regionálne dokumenty:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022.
- Všeobecne záväzné nariadenia Nitrianskeho samosprávneho kraja

Národné dokumenty:

- Stratégia deinštitucionalizácie sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v SR,
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030 (v príprave),
- Národný program reforiem – SR 2020 (zriadenie zariadení starostlivosti o deti, zamestnávanie žien, zamestnanosť a sociálna inklúzia, zlepšenie kvality a dostupnosť sociálnych služieb diverzifikáciou financovania poskytovateľov sociálnych služieb a jednoznačnejším vymedzením kompetencií zodpovedných subjektov),
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030,
- Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2020– 2025 (v príprave),
- Národná stratégia na ochranu detí pred násilím,
- Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020,
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016 – 2020,
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030,
- Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2030 (v príprave).
- Ústava SR

Dokumenty EÚ:

- Európa 2030,
- Amsterdamská zmluva – hlava IX, články 136 – 145. Amsterdamská zmluva posilňuje základné princípy ako sú ľudské práva a sociálne práva,
- Lisabonská zmluva – program radikálnej obnovy EÚ v ekonomickej a sociálnej oblasti,
- Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- Dohovor o právach dieťaťa,
- Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím,
- Európska sociálna charta.

5. Kompetencie obce v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Kompetencie obce (obce Močenok) v oblasti poskytovania sociálnych služieb upravuje **zákon o sociálnych službách v § 80**, podľa ktorého obec:

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o:
 1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
 4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:
 1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 3. opatrovateľskej služby,
 4. prepravnej služby,
 5. odľahčovacej služby,
 6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa,
 7. terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby,
- h) uzatvára zmluvu:
 1. o poskytovaní sociálnej služby,
 2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladáť a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,

- k) môže poskytnúť finančný príspevok na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,
- l) poskytuje finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- m) môže poskytovať finančný príspevok podľa zákona č. 448/2008 Z. z. podľa § 75 ods. 6 na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- n) môže poskytovať finančný príspevok podľa zákona č. 448/2008 Z. z. podľa § 75 ods. 7 na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
- p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
- q) vedie evidenciu:
 - 1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
 - 2. rozhodnutí podľa písmena c),
 - 3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- r) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- s) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- t) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
- u) môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d).
- v) vydáva písomné vyjadrenie podľa § 83 ods. 8.

V nadväznosti na novelu zákona o sociálnych službách, ktorej väčšina ustanovení nadobudla účinnosť 1. januára 2018, vydáva obec poskytovateľom sociálnych služieb poskytovaných v nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a dennom stacionári na ich žiadosť bezplatne písomné vyjadrenie o súlade predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku z rozpočtu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR s KPSS obce. Ak je žiadateľom o poskytnutie finančného príspevku obec, písomné vyjadrenie vydá obec z vlastného podnetu.

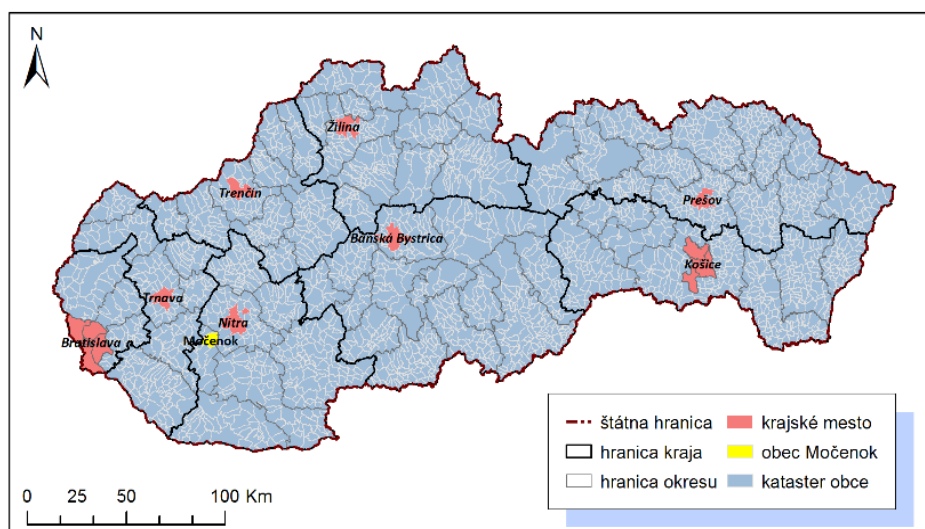
Podľa § 110ah ods. 3 zákona o sociálnych službách sa považuje podmienka súladu žiadosti o poskytnutie predmetného finančného príspevku na rozpočtový rok 2019 s KPSS príslušnej obce za splnenú.

ANALYTICKÁ ČASŤ

Významnou súčasťou analytickej časti komunitného plánu ako nástroja strategického riadenia oblasti sociálnych služieb je socio-demografická analýza, ktorá charakterizuje obyvateľstvo žijúce na určitom území na základe rôznorodých kritérií. Bližšie poznanie charakteristík obyvateľstva umožní samospráve lepšie spoznať prostredie, v ktorom sa komunitné plánovanie odohráva a od ktorého sa odvíja. V rámci tejto kapitoly teda bližšie špecifikujeme základné cieľové skupiny sociálnych služieb, na čo v nasledujúcej kapitole nadviažeme konkrétnymi sociálnymi službami, ktoré obec svojim obyvateľom v súčasnosti poskytuje.

Popis územia

Obec Močenok patrí do Nitrianskeho kraja, nachádza sa takmer v centrálnej časti západného Slovenska, približne 11 km od okresného mesta Šaľa, 18 km od krajského mesta Nitra. Cestná vzdialenosť od hlavného mesta Bratislavy je 82 km. Močenok zaberá rozlohu 46,39 km². K 31.12.2020 bol obývaný 4 249 obyvateľmi, hustota zaľudnenia predstavuje 91,59 obyv./km².

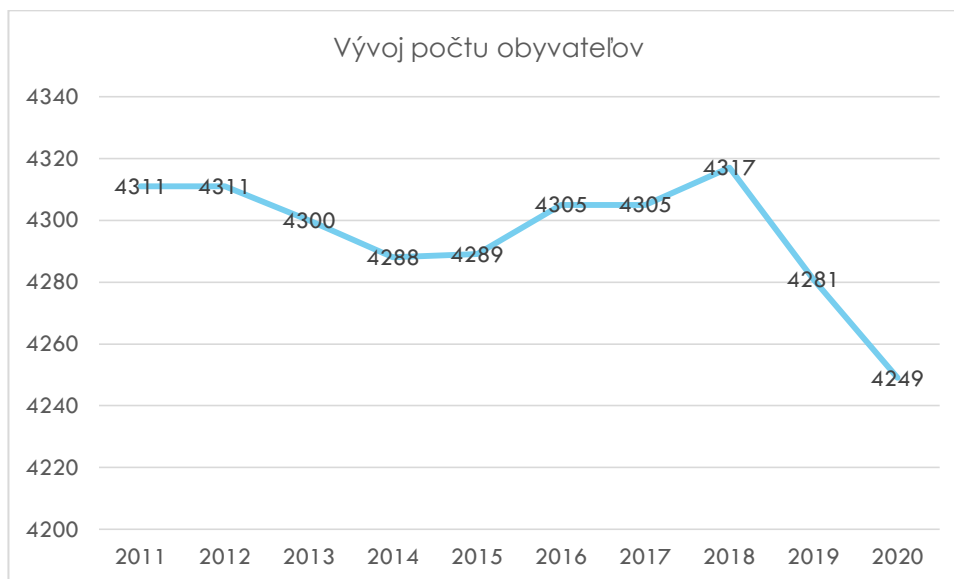
6. Analýza sociologických údajov

Obyvatelia, rodiny, deti a mládež

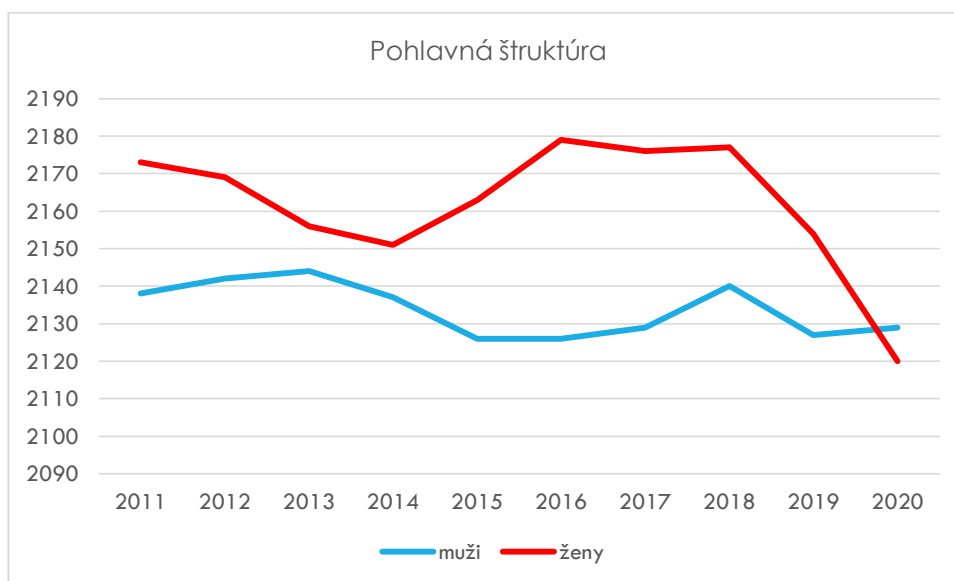
Základným demografickým ukazovateľom je počet obyvateľov. Jeho vývoj v rokoch 2011 – 2020 zaznamenáva graf č. 1. Aktuálne žije v Močenku o 193 obyvateľov menej ako v roku 2010 – 4 442 obyvateľov. Ako si neskôr ukážeme, za medziročné poklesy v počte obyvateľov môže predovšetkým výrazný prirodzený úbytok obyvateľstva, doplnený aj o mechanický úbytok (viac ľudí sa z trvalého pobytu odhlási ako sa na trvalý pobyt prihlási). Najviac občanov mala v sledovanom desaťročí obec Močenok v roku 2018 – 4 317 obyvateľov, najmenej – 4 249 obyvateľov v roku 2020. Počtom obyvateľov patrí obec Močenok medzi veľké vidiecke obce Slovenska.

Rozhodnutie bývať a zotrvať na určitom území je determinované mnohými faktormi, jedným z nich je aj kvalita sociálnej oblasti, ktorej súčasťou sú aj sociálne služby v zmysle zákona o sociálnych službách. Vývoj počtu obyvateľov v obci za posledných 10 rokov zachytáva nasledujúci graf.

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Močenok – absolútne vyjadrenie, Zdroj: ŠÚSR

Z hľadiska pohlavnej štruktúry počet žien žijúcich v obci Močenok dlhodobo prevyšuje počet mužov, s výnimkou roku 2020 kedy bol zaznamenaný vyšší počet mužskej populácie. Takýto stav môžeme pozorovať vo väčšine slovenských miest a obcí, keďže žien sa rodí viac a dožívajú sa aj vyššieho veku. Celkový počet žien aj mužov však v čase klesá z dôvodu prirodzeného aj mechanického úbytku obyvateľstva. Pohlavnú štruktúru obce Močenok zachytáva nasledujúci graf č. 2.

Graf č. 2: Vývoj pohlavnej štruktúry obce Močenok 2011.-2020 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Ďalšími významnými charakteristikami, ktoré by v procese plánovania sociálnych služieb nemali zostať nepovšimnuté, sú **prirodený prírastok** (resp. úbytok), **mechanický prírastok** (resp. úbytok) a celkový prírastok (resp. úbytok) obyvateľstva. Zatiaľ čo prirodzený prírastok/úbytok nás informuje o rozdiel medzi počtom živonarodených a počtom zomrelých na určitom území, mechanický prírastok/úbytok zachytáva rozdiel medzi počtom prisťahovaných osôb na určité územie a počtom vysťahovaných osôb z toho istého územia. **Celkový prírastok/úbytok** je následne súhrnom (súčtom) prirodzeného a mechanického prírastku/úbytku a zachytáva celkový pohyb obyvateľstva v rámci určitého územia.

Rozdiel medzi zmieňovanými ukazovateľmi spočíva tiež v nástrojoch, akými môže samospráva vplyvať na ich pozitívny vývoj. V snahe o **dosahovanie, resp. zvyšovanie prirodzeného prírastku** jej môže byť nápomocná:

- **nepriama podpora miery pôrodnosti**, napr. prostredníctvom podpory bývania pre mladé rodiny, podpory a rozširovania voľnočasových možností pre deti a mládež, rozširovania kapacít predškolských a školských zariadení a pod.,
- **pôsobenie na znižovanie miery úmrtnosti**, napr. informačnými kampaňami propagujúcimi zdravý životný štýl, podporou kvalitných sociálnych zariadení s vyškoleným personálom a podporou možností trávenia voľného času seniorov tak, aby viedli aktívny, spokojný a pestrý život, domácou opatrovateľskou službou a pod.,

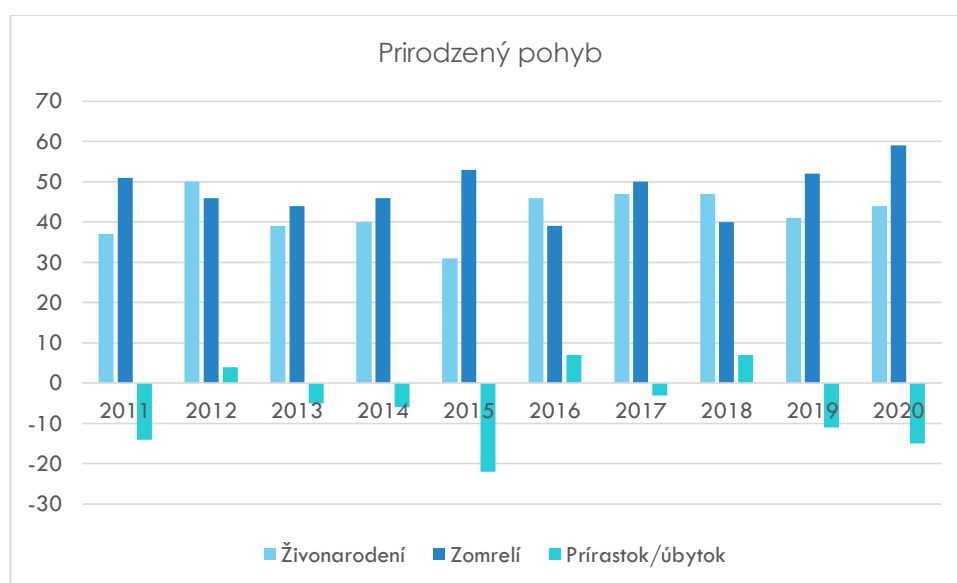
Dosahovanie, resp. zvyšovanie mechanického prírastku už zahŕňa podstatne viac aktivít, a to nielen v sociálnej, ale aj hospodárskej a environmentálnej oblasti. Záujemcovia o bývanie v určitej lokalite zvažujú široké spektrum faktorov – od občianskej vybavenosti, cez kvalitu a dostupnosť technickej infraštruktúry či možnosti sociálneho vyžitia až po dostupnosť zelene na danom území. Podporou podnikateľského prostredia sa zvýši možnosť zamestnanosti v obci.

Aj keď vzhľadom na vyššie uvedené sa môžu prirodzený a mechanický prírastok javiť ako dva separátne ukazovatele, v skutočnosti sa môžu, ale nemusia vzájomne ovplyvňovať. Napríklad, ak na určitom území existuje dobre rozvinutá infraštruktúra pre mladé rodiny s deťmi, existuje predpoklad, že mladí ľudia sa na toto územie budú sťahovať s cieľom založiť si rodinu, čo sa prejaví na mechanickom, ale aj prirodzenom prírastku. Zároveň sa podporí vytváranie nových ulíc so stavebnými pozemkami. Podobne, ak na určitom území existuje dobre rozvinutá infraštruktúra pre seniorov, môže toto územie lákať seniorov z iných miest a obcí, aby sa prisťahovali, čo sa môže prejavíť na miere úmrtnosti.

V obci Močenok v uplynulej dekáde počet zomrelých prevyšoval počet živonarodených v 7 rokoch z 10. Táto skutočnosť je s veľkou pravdepodobnosťou dôsledkom vývoja priemerného veku obyvateľstva a vývoja podielu poproduktívneho obyvateľstva na celkovej počte obyvateľov – dochádza k celkovému starnutiu obyvateľstva. Ako si aj neskôr na štatistických dátach ukážeme, obyvateľstvo obce Močenok starne, čo vplyva aj na mieru úmrtnosti v obci. Je pravdepodobné, že do vyššieho poproduktívneho veku sa aktuálne dostávajú ročníky, ktoré boli v obci výrazne zastúpené. Vývoj počtu živonarodených a zomrelých v Močenku zachytáva nasledujúca tabuľka a graf.

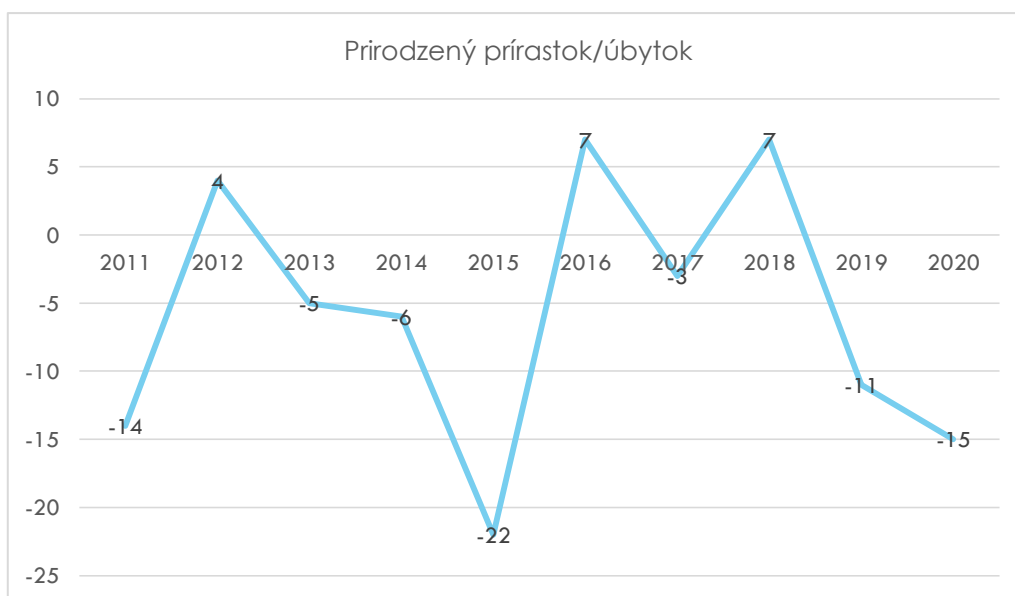
ROK	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ŽIVONARODENÍ	37	50	39	40	31	46	47	47	41	44
ZOMRELÍ	51	46	44	46	53	39	50	40	52	59
PRIRODZENÝ PRÍRASTOK/ÚBYTOK	-14	4	-5	-6	-22	7	-3	7	-11	-15

Tabuľka č. 1: Vývoj počtu živonarodených a zomrelých v obci Močenok 2011 – 2020 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Graf č. 3: Vývoj počtu živonarodených a zomrelých v obci Močenok 2011 – 2020 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Sčítaním počtu živonarodených a zomrelých osôb na určitom území získavame hodnoty prirodzeného prírastku, resp. úbytku. V obci Močenok môžeme hovoriť o dlhodobom pretrvávajúcom **prirodzenom úbytku obyvateľstva**, pričom najväčší úbytok obec zaznamenala v roku 2020. Tento úbytok môžeme pripísať aj stále prebiehajúcej celosvetovej pandémie ochorenia COVID-19. Prirodzený prírastok v uplynulej dekáde obec zaznamenala v rokoch 2012, 2016 a 2018. Uvedené dokumentuje nasledujúci graf č. 4.

Graf č. 4: Vývoj prirodzeného pohybu v obci Močenok 2011 – 2020 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

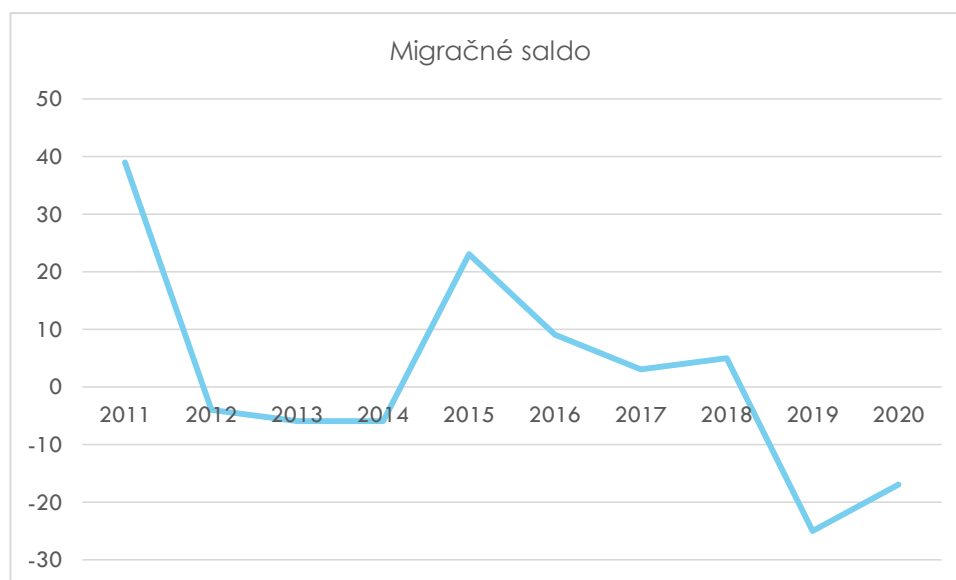
Okrem prirodzeného pohybu má významný vplyv na vývoj počtu obyvateľov aj mechanický pohyb obyvateľstva. Výsledkom mechanického pohybu je migračné saldo. Mechanickým pohybom rozumieme migráciu (imigráciu a emigráciu, resp. prisťahovanie a vysťahovanie), ktorú možno interpretovať aj ako indikátor celkovej atraktivity prostredia. Rozhodovanie obyvateľov, či vo svojej súčasnej lokalite zostanú, sa deje na základe mnohých faktorov: dostupných pracovných príležitostí, cenovej relácie nehnuteľností, kvality životného prostredia, dostupnosti sociálnych služieb, možnosti trávenia voľného času, kvality dopravnej infraštruktúry a podobne.

Počas uplynulej dekády prevyšoval počet prisťahovaných osôb nad počtom vysťahovaných osôb z obce Močenok v 5 rokoch z 10. Najviac, 72 osôb, sa prisťahovalo do obce v roku 2011 a 2015. Naopak najmenej prisťahovaných bolo v roku 2014 a to 37 osôb. Najviac občanov opustilo Močenok v roku 2019, 64 osôb.

Počet prisťahovaných a vysťahovaných osôb v sledovanom období a vzájomný vzťah týchto dvoch ukazovateľov dokumentuje nasledujúca tabuľka a graf.

ROK	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PRISŤAHOVANÍ	72	44	43	37	72	63	57	53	39	43
VYSŤAHOVANÍ	33	48	49	43	49	54	54	48	64	60
MIGRAČNÉ SALDO	39	-4	-6	-6	23	9	3	5	-25	-17

Tabuľka č. 2: Mechanický pohyb v obci Močenok v rokoch 2011 – 2020, zdroj: ŠÚ SR

Graf č. 5: Vývoj mechanického pohybu obyvateľstva v obci Močenok v rokoch 2011 – 2020, zdroj: ŠÚ SR

Súčtom prirodzeného a mechanického pohybu je **celkový pohyb** obyvateľstva. Počas sledovaného obdobia dosiahla obec kladné hodnoty iba v rokoch 2011, 2015, 2016 a 2018.

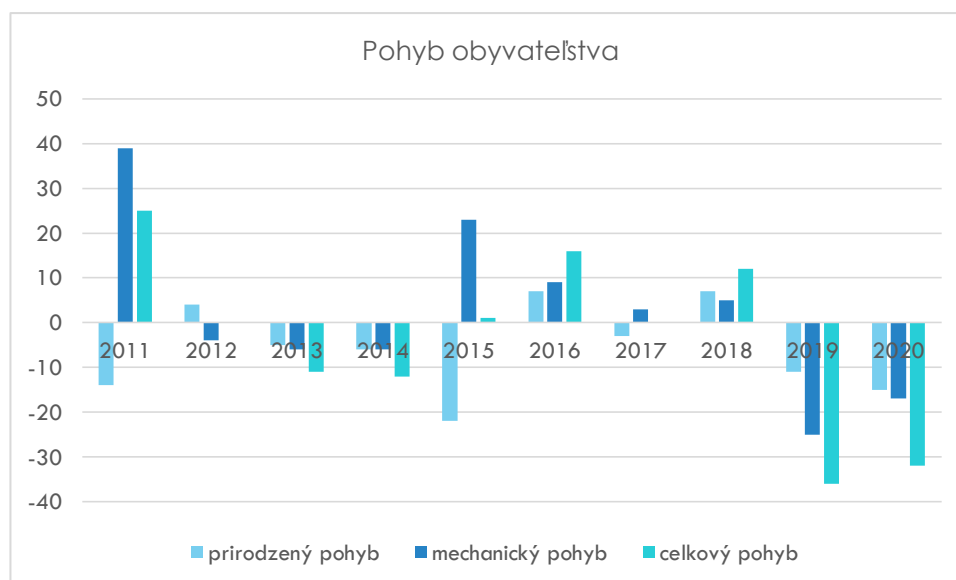
Znižovanie počtu obyvateľov má svoje negatívne dôsledky – môže vypovedať o celkovej neatraktivite prostredia, čo prispieva k ďalšej akcelerácii prirodzeného a mechanického úbytku.

S odchodom ľudí z určitého územia odchádza aj pracovná sila, klesá atraktivita prostredia pre investorov, znižuje sa počet nových/volných pracovných miest, klesá kúpyschopnosť obyvateľstva, znižujú sa príjmy pre obecný rozpočet v podobe daní a poplatkov, klesá kvalita života obyvateľov, zhoršuje sa sociálna situácia obyvateľov, zvyšuje sa sociálne napätie. Mnoho (najmä mladých) ľudí odchádza žiť do iných regiónov, v dôsledku čoho zanechávajú svojich rodinných príslušníkov odkázaných na externú sociálnu pomoc. Aj na tieto skutočnosti je potrebné myslieť pri komunitnom plánovaní.

Na základe údajov získaných zo Štatistického úradu sme zostavili nasledujúcu tabuľku a graf, ktoré deklarujú celkový pohyb obyvateľstva v obci Močenok.

ROK	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PRIRODZENÝ POHYB	-14	4	-5	-6	-22	7	-3	7	-11	-15
MECHANICKÝ POHYB	39	-4	-6	-6	23	9	3	5	-25	-17
CELKOVÝ POHYB	25	0	-11	-12	1	16	0	12	-36	-32

Tabuľka č. 3: Vývoj celkového pohybu v obci Močenok 2011 – 2020 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Graf č. 6: Vývoj celkového pohybu v obci Močenok 2011 – 2020 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Špecifickým ukazovateľom vstupujúcim do štatistík je aj negatívny demografický jav - potratovosť. V sledovanom období 2011 – 2020 môžeme vidieť kolísavý vývoj potratovosti. V posledných 2 rokoch potratovosť v Močenku stúpila a počet potratov na 1000 obyvateľov (hrubá miera potratovosti) sa zvýšil z 1,158 v roku 2018 na 3,03 v roku 2020. Potratovosť obce Močenok zachytáva nasledujúca tabuľka č. 4

ROK	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
POČET POTRATOV	7	7	10	8	5	4	7	5	13	13
MIERA POTRATOVOSTI V ‰	1,63	1,62	2,31	1,86	1,16	0,92	1,62	1,15	3,02	3,03

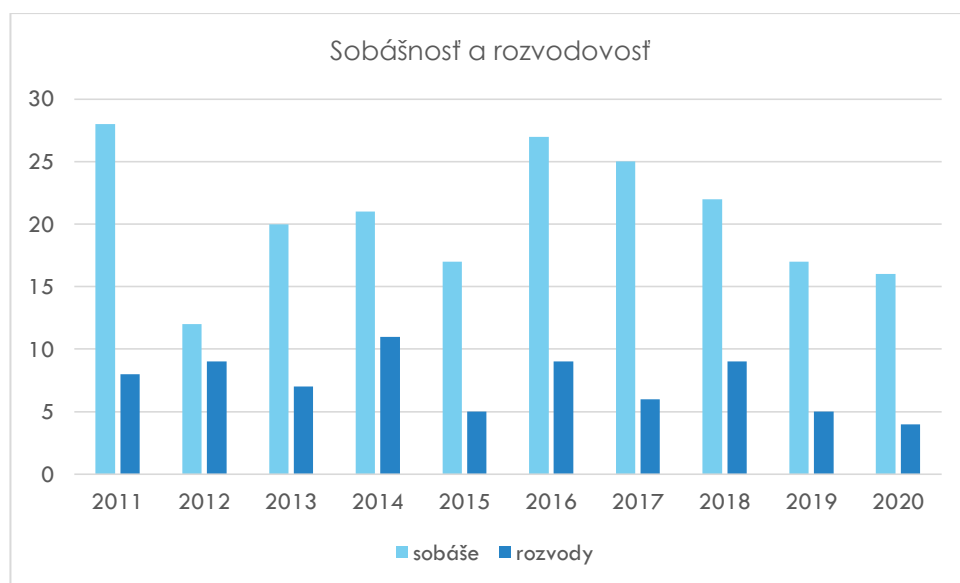
Tabuľka č. 4: Počet potratov v obci Močenok 2011 – 2020 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Sobáše a rozvody ako dôležitá súčasť demografického správania priamo aj nepriamo súvisia s pôrodnosťou a teda aj s celkovým smerovaním populácie. Od roku 2011 do roku 2020 bolo v Močenku v priemere uzavretých 20,5 manželstiev ročne. Vyššia sobášnosť bola zaznamenaná v druhej polovici sledovaného obdobia. Najviac manželstiev vzniklo v roku 2011, 28 sobášov. V roku 2020 zaznamenávame pokles, 16 sobášov.

Priemerne sa v Močenku rozvedie 7 manželstiev za rok (10-ročný priemer). Najviac rozvodov (11) sa uskutočnilo v roku 2014. Rozvodovosť má klesajúci trend. Na začiatku sledovaného obdobia sa na 1000 obyvateľov Močenku uskutočnilo 1,86 rozvodov za rok. Na konci sledovaného obdobia sa už miera rozvodovosti dostala na 0,93. Sobášnosť a rozvodovosť obce Močenok zachytáva nasledujúca tabuľka č. 5 a graf č. 7.

ROK	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
POČET SOBÁŠOV	28	12	20	21	17	27	25	22	17	16
HRUBÁ MIERA SOBÁŠNOSTI	6,52	2,78	4,64	4,91	3,96	6,23	5,78	5,10	3,96	3,73
POČET ROZVODOV	8	9	7	11	5	9	6	9	5	4
HRUBÁ MIERA ROZVODOVOSTI	1,86	2,09	1,62	2,57	1,17	2,09	1,39	2,09	1,16	0,93

Tabuľka č. 5: Počet sobášov a rozvodov v obci Močenok 2011 – 2020 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Graf č. 7: Počet sobášov a rozvodov v obci Močenok 2011 – 2020 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Seniori

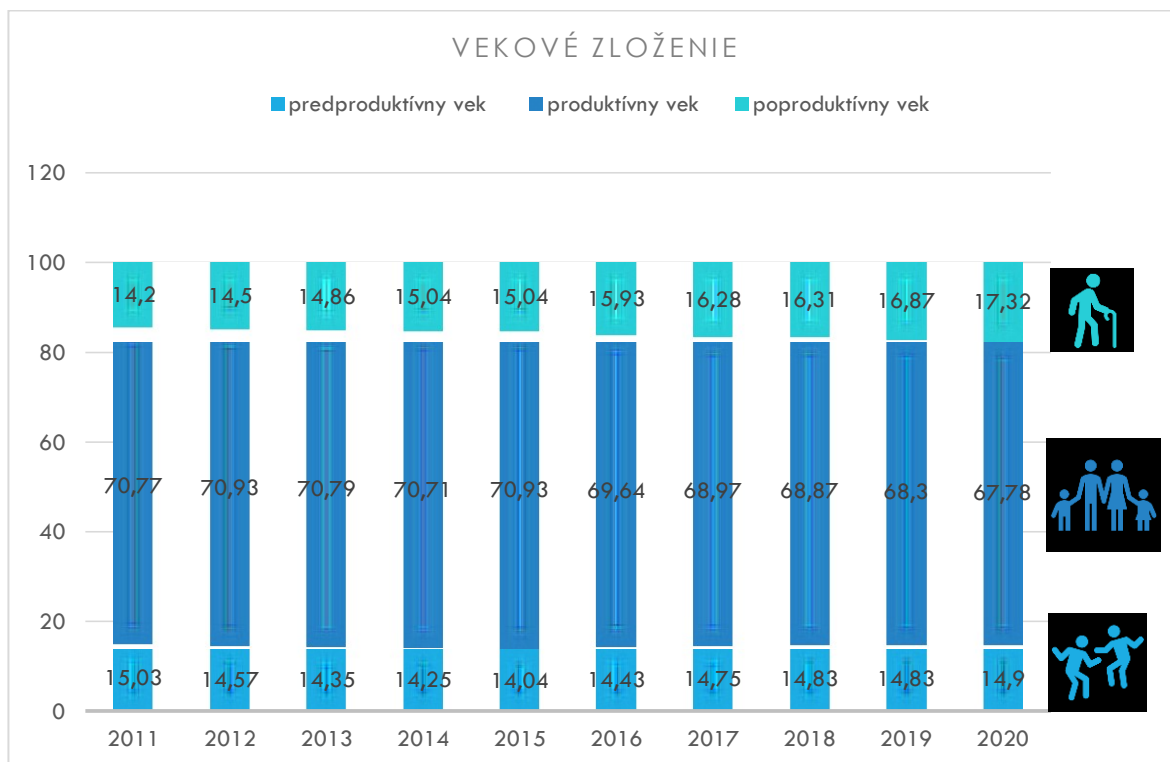

V súčasnosti je pre viaceré európske regióny príznačné starnutie obyvateľstva. Tento vývojový trend predstavuje značnú záťaž pre sociálny systém, kedy stále menšia skupina produktívnych osôb pracuje na stále väčšiu skupinu osôb v poproduktívnom veku. Uvedená situácia je z dlhodobého hľadiska neudržateľná, a preto v súčasnosti už existujú strategické dokumenty a implementujú sa politiky zamerané na koordináciu, resp. zmiernenie dopadov tohto nepriaznivého vývoja.

Obyvateľov je podľa veku možné začleniť do 3 základných skupín, ktoré vypovedajú o ich produktivite. Predproduktívne obyvateľstvo (0 – 14 rokov), produktívne obyvateľstvo (15 – 64 rokov) a poproduktívne obyvateľstvo (65+ rokov).

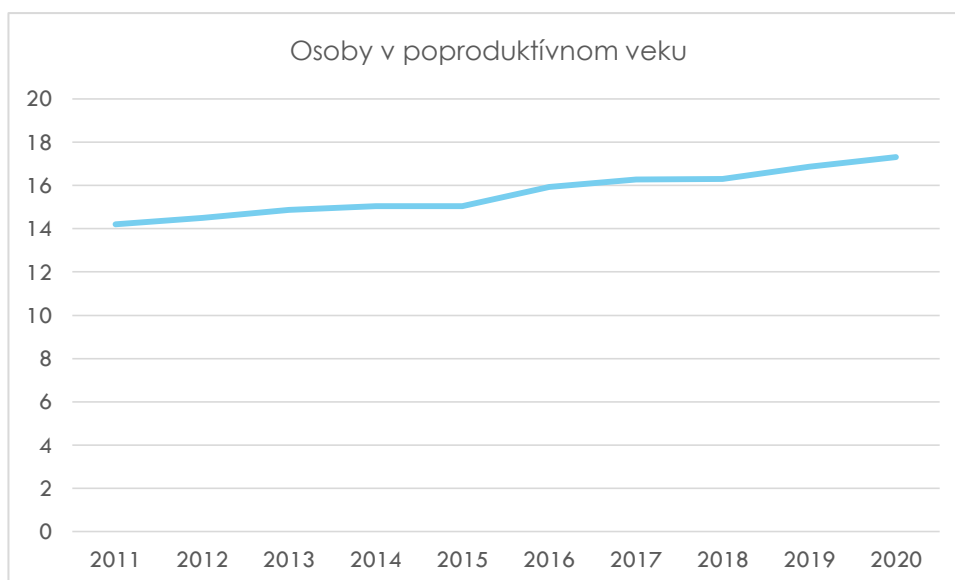
Sledovanie produktivity obyvateľstva je dôležité z dôvodu zabezpečenia adekvátnej sociálnej a technickej infraštruktúry na území obce. Napríklad neustále sa

zväčšujúca skupina detí v predproduktívnom veku vyvoláva tlak na budovanie jasí, škôlok a detských ihrísk, naopak, zväčšujúca sa skupina poproduktívneho obyvateľstva indikuje potrebu rozširovania, resp. budovania zariadení pre seniorov, denných centier, denných stacionárov, prepravnej služby, opatrovateľskej služby a pod.

Graf č. 8: Vývoj podielu predproduktívnych, produktívnych a poproduktívnych obyvateľov v obci Močenok 2011 – 2020 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

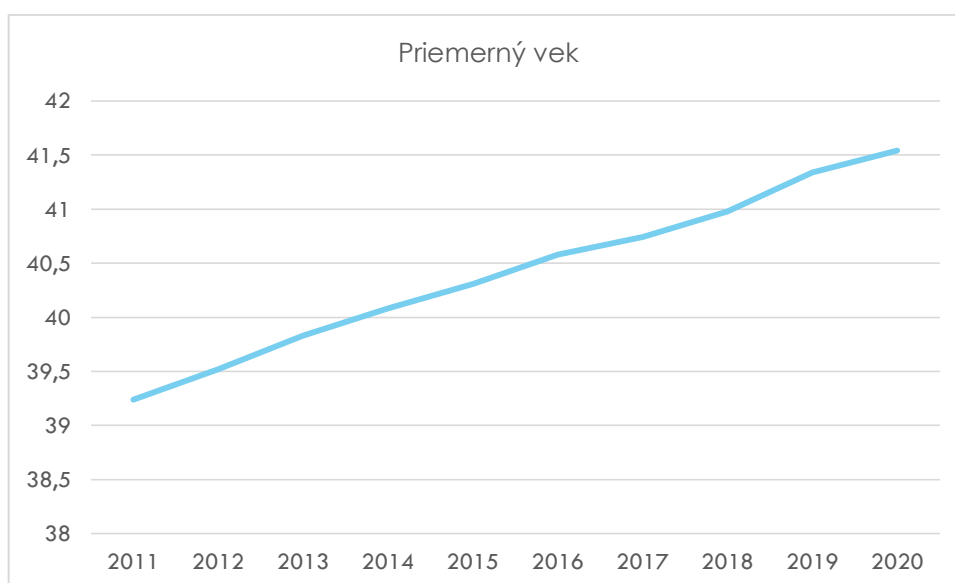
Predchádzajúci graf zachytáva obyvateľstvo z hľadiska produktivity. Predproduktívna a produktívna kategória obyvateľstva sa postupom času znižuje, naopak poproduktívna kategória rastie. V roku 2011 tvorilo poproduktívne obyvateľstvo vo veku 65 a viac rokov 14,2 % celkového obyvateľstva, o desaťročie neskôr to je už 17,32 %. Uvedené viditeľnejšie zachytáva graf č. 9 znázorňujúci iba **vývoj podielu obyvateľov v poproduktívnom veku**, t. j. obyvateľov starších ako 65 rokov.

Graf č. 9: Vývoj podielu obyvateľov v poproduktívnom veku 2011 – 2020, Zdroj: ŠÚSR

Na tomto mieste na štatistických dátach deklarujeme, čo sme už vyššie naznačili – v obci Močenok **dochádza k starnutiu obyvateľstva**. Zatiaľ čo v roku 2011 bol priemerný vek obyvateľov 39,24 roka, v roku 2020 to už bolo 41,54 roka. Takýto trend je charakteristický pre mnohé regióny Európskej únie, v dôsledku čoho sa na úrovni EÚ a aj na národných úrovniach začali zostavovať dokumenty zamerané špeciálne na „starnúcu“ Európu, t. j. na vytváranie potrebných postupov, tovarov a služieb pre zväčšujúcu sa skupinu poproduktívneho obyvateľstva.

Priemerný vek obyvateľov obce Močenok zachytáva nasledujúci graf č. 10 a tabuľka č. 6

Graf č. 10: Vývoj priemerného veku v obci Močenok za posledných 10 rokov, Zdroj: ŠÚSR

Vekovú štruktúru obyvateľstva je možné vyjadriť indexom populačnej dynamiky (index starnutia), ktorý predstavuje pomer poproduktívnej a predproduktívnej zložky

obyvateľstva. Index populačnej dynamiky vyjadruje, koľko obyvateľov v poproduktívnom veku (65+) pripadá na 100 obyvateľov predproduktívneho veku (0-14 rokov). K 31.12. 2020 bol index starnutia 116,27 čo znamená, že na 100 obyvateľov vo vekovej skupine 0-14 rokov pripadá 116 osôb starších ako 65 rokov. Na základe hodnôt indexu sa veková štruktúra obce Močenok charakterizuje ako regresívna, pretože poproduktívna zložka prevláda nad predproduktívnou zložkou obyvateľstva.

ROK	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PRÍEMERNÝ VEK	39,2 4	39,52	39,83	40,08	40,31	40,58	40,74	40,98	41,34	41,54
INDEX STARNUTIA	94,4 4	99,52	103,5 7	105,5 6	107,1 4	110,4 7	110,3 9	110	113,7	116,2 7

Tabuľka č. 6: Priemerný vek a index starnutia obyvateľov obce Močenok 2011 – 2020 (absolútne vyjadrenie), Zdroj: ŠÚSR

Existuje niekoľko nástrojov, ktorými môže samospráva zvýšiť kvalitu a dostupnosť sociálnych služieb pre seniorov a znížiť riziko sociálnej exklúzie tejto cieľovej skupiny. Nástroje môžu byť preventívne alebo nápravné. **Nástrojmi preventívneho charakteru** sú tie, ktorými sa samospráva snaží predchádzať vzniku problémov súvisiacich so socializáciou seniorov, akými sú napr. nedostatok kontaktu s inými ľuďmi, nedostatok príležitostí pre sebarealizáciu, nedostatok relevantných informácií a pod. **Nápravné nástroje** prichádzajú na rad až vtedy, ak preventívne opatrenia absentovali, neboli vhodne zvolené alebo neboli dostatočne účinné. Medzi typické nápravné opatrenia patrí poskytovanie rôznych finančných príspevkov.

Medzi **štandardné sociálne služby poskytované samosprávami seniorom** možno zaradiť napr. opatrovateľskú službu, služby denných centier, denných stacionárov a zariadení pre seniorov, prepravnú službu a sociálnu službu poskytovanú v jedálni. Ako nástroj socializácie seniorov a prevencie pred sociálnym vylúčením slúži často organizovanie rôznych kultúrnych, vzdelávacích či spoločenských podujatí práve pre túto cieľovú skupinu.

Pri vytváraní sociálnej infraštruktúry pre poproduktívne obyvateľstvo je dôležité brať ohľad na potreby tejto skupiny. V sociálnej starostlivosti o seniorov by sa primárne mali hľadať riešenia v rámci prirodzeného prostredia seniora (v rodine) a iba ak pomoc zo strany rodiny nie je možné poskytnúť, vzniká tlak na vznik sociálnych služieb. Tieto sociálne služby by taktiež mali byť primárne orientované na služby poskytované na ambulantnej báze, prípadne v domácom prostredí klienta a až v nevyhnutných prípadoch pobytovou formou v zariadení.

Ťažko zdravotne postihnutí

Ťažko zdravotne postihnuté osoby – aj keď navonok vystupujú pod týmto všeobecným, súhrnným označením – sú členitá cieľová skupina komunitného plánovania, v rámci ktorej sa potreby jednotlivcov spravidla výrazne líšia. **Ťažko zdravotne postihnutými sú fyzické osoby, ktorých miera funkčnej poruchy je najmenej 50 %.**

Takýmito osobami môžu byť napríklad osoby s pohybovým či zmyslovým postihnutím, osoby s duševnými poruchami a poruchami správania sa, osoby s poruchami nervového systému, ale aj osoby s poruchami výživy a premeny látok (celiatici, diabetici) a pod. Z uvedeného je zrejmé, že potreby ŤZP osôb v rámci jednotlivých skupín postihnutia tak, ako ich definuje zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nemusia byť a spravidla ani nie sú totožné, preto **pri plánovaní sociálnych služieb nemožno ťažko zdravotne postihnutých vnímať ako homogénnu skupinu.** V tejto súvislosti je potrebné dodať, že okrem samotného druhu postihnutia na potreby ŤZP vplyvajú aj ďalšie faktory – sociálne zázemie, vek, vzdelanie a pod.

Aby mohlo byť plánovanie komunitných sociálnych služieb pre ŤZP osoby efektívne, **je žiaduce, aby samospráva disponovala štatistickými dátami o štruktúre postihnutia a ďalších sociálnych charakteristikách ŤZP občanov.** Na účely komunitného plánovania boli údaje o tejto cieľovej skupine získané z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Prehľad ťažko zdravotne postihnutých žijúcich na území obce Močenok v členení podľa vekových kategórií a typu postihnutia zachytávajú nasledujúce tabuľky č. 7 a 8.

Veková skupina	Počet	Veková skupina	Počet
0 – 2 roky	0	50 – 59 rokov	28
3 – 4 roky	2	60 – 61 rokov	7
5 – 15 rokov	8	62 – 69 rokov	31
16 – 17 rokov	2	70 – 79 rokov	56
18 – 24 rokov	8	80 – 89 rokov	27
25 – 39 rokov	26	90 – 99 rokov	7
40 – 49 rokov	19	100 a viac rokov	0
Spolu			221

Skupina postihnutia podľa prílohy č. 3 zákona 447/2008 Z. z.	Počet
Skupina I: Infekčné a parazitárne choroby	0
Skupina II: Choroby krvi, krvotvorných orgánov a poruchy imunitných mechanizmov	6
Skupina III: Endokrinné poruchy, poruchy výživy a premeny látok	24
Skupina IV: Duševné poruchy a poruchy správania sa	27

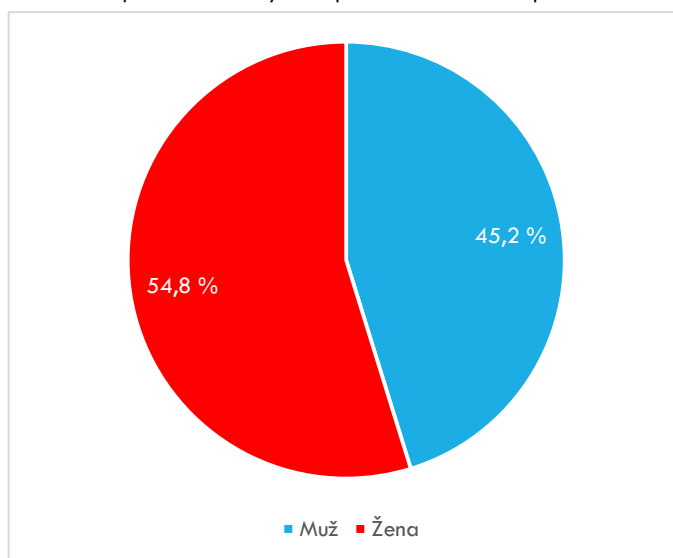
Skupina V: Nervový systém (poškodenie mozgu, miechy, periférnych nervov)	20
Skupina VI: Zrak	2
Skupina VII: Poškodenie ORL orgánov (sluchový, rovnovážny orgán, dýchacie a hltacie orgány) a ďalšie ORL postihnutia	3
Skupina VIII: Srdce a obehové ústrojenstvo	11
Skupina IX: Dýchacia sústava	4
Skupina X: Tráviace ústrojenstvo	16
Skupina XI: Ochorenie kože	1
Skupina XII: Pohybový a podporný aparát	24
Skupina XIII: Močové ústrojenstvo	4
Skupina XIV: Pohlavné orgány	9
Skupina XV: Hlava a tvár	0
Skupina XVI: Kombinované postihnutie zraku a sluchu	0
Nezaradené	70
Spolu	221

Tabuľka č. 7 a 8: ŤZP podľa veku a skupiny postihnutia – údaje k 31. 10. 2021. Zdroj: ÚPSVR

Z celkového počtu 221 ťažko zdravotne postihnutých, ktorí mali trvalý pobyt na území obce Močenok k 31. 10. 2021, bolo najviac vo veku 62 – 69 rokov a 70 – 79 rokov. Z hľadiska druhu postihnutia najviac osôb trpí duševnými poruchami a poruchami správania sa, postihnutím pohybového a podporného aparátu a endokrinnými poruchami, poruchami výživy a premeny látok.

Obec Močenok zabezpečuje pre ľudí s postihnutím pohybového aparátu bezbariérový prístup vo viacerých obecných budovách a tiež na verejných priestranstvách.

Väčšiu časť ťažko zdravotne postihnutých obyvateľov tvoria podľa grafu č. 11 ženy, v percentuálnom pomere 54,8 % k 45,2 % mužov.

Graf č. 11: ŤZP podľa pohlavia – údaje k 31. 10. 2021. Zdroj: ÚPSVR

Osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Sociálne vylúčenie predstavuje stav dlhodobej separácie jednotlivca od spoločnosti, ktorý môže nastať ako dôsledok rôznych, niekedy náhlych skutočností, najčastejšie však v dôsledku straty zamestnania, nedostatočného vzdelania, ťažkého zdravotného postihnutia, staroby, závislosti od návykových látok, finančnej nestability, pôvodu, rasy, príslušnosti k etniku či vierovyznaniu. Sociálne vylúčenie sa prejavuje nezáujmom jednotlivca, resp. skupiny ľudí s určitými znakmi o zvyšok spoločnosti alebo/a súčasne nezáujmom spoločnosti o tohto jednotlivca/túto skupinu. Sociálne vylúčené osoby predstavujú minoritu a ich sociálne problémy a potreby sú výrazne odlišné od problémov a potrieb majority, môžu mať dokonca až existenčný charakter. Osoby stojace „na okraji“ spoločnosti obvykle svoju situáciu nedokážu riešiť samostatne, ale sú odkázané na pomoc a spolupatričnosť iných ľudí. Tam, kde zlyhá rodina a blízki známi, nastupuje pomoc vyšších inšancií.

Samospráva disponuje relatívne širokou škálou nástrojov, ktorými môže predchádzať sociálnemu vylúčeniu alebo eliminovať jeho dôsledky. Aj v tomto prípade môžeme opatrenia rozčleniť na preventívne a nápravné. Preventívnymi opatreniami sú najmä aktivity zamerané na osvetu obyvateľstva (napr. v oblasti finančnej gramotnosti, škodlivosti návykových látok a pod.), informovanie verejnosti (napr. o voľných pracovných miestach, vzdelávacích kurzoch a pod.), združovanie ľudí (kultúrne a spoločenské podujatia), podporu voľnočasových možností (budovanie športovísk, zakladanie záujmových spolkov a pod.) a rôzne iné. Nápravné opatrenia zahŕňajú poskytovanie rôznych finančných príspevkov, budovanie liečební pre ľudí závislých od návykových látok či budovanie nocľahární pre ľudí bez domova a pod.

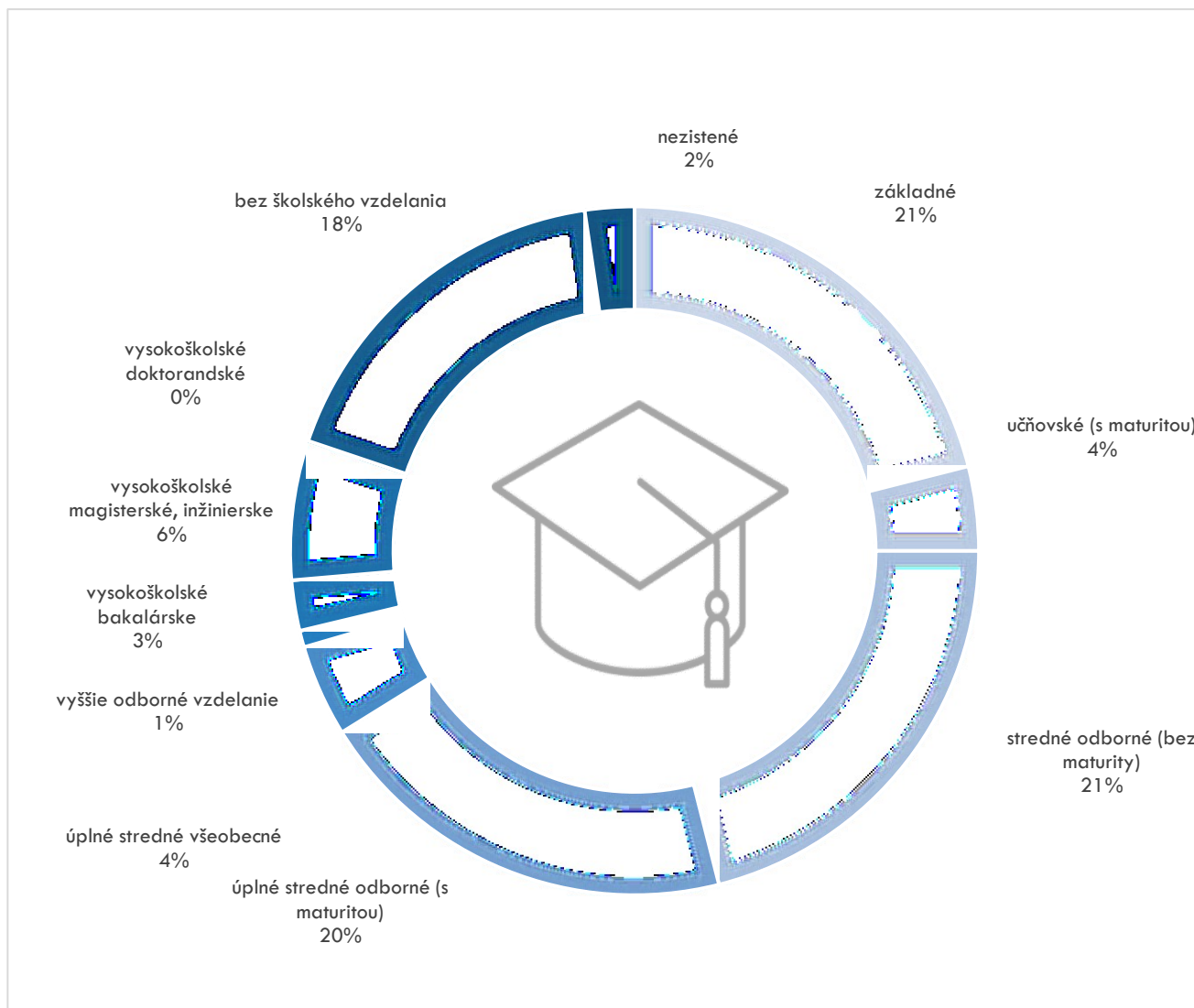
Faktorom sociálneho vylúčenia v podmienkach Slovenskej republiky je najčastejšie ťažké zdravotné postihnutie či staroba, ale aj dlhodobá nezamestnanosť a príslušnosť k rómskemu etniku. Ďalšími skupinami ohrozenými sociálnym vylúčením sú napr. osoby po výkone trestu, osoby bez domova a týrané osoby.

Viaceré štatistické dáta týkajúce sa osôb ohrozených sociálnym vylúčením sa evidujú v špecializovaných inštitúciách (Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR a pod.), preto možno považovať mieru ich dostupnosti a rýchlosť prístupu k nim z pohľadu obce za nižšiu. Problematická je v tomto smere aj reprezentatívnosť dát, keďže nie každá osoba ohrozená sociálnym vylúčením je v štatistikách evidovaná (napr. nie každý alkoholik je liečený, nie každá týraná osoba domáce násillie nahlási a pod.). Je to teda aj absencia dát, ktorá do určitej miery znemožňuje poskytovanie správnych sociálnych služieb v adekvátnom rozsahu, v správnom čase a na správnom mieste, čo si samospráva uvedomuje, a preto má záujem pracovať na zvýšení prísunu potrebných dát aj tohto charakteru.

Ako sme už naznačili, medzi zraniteľné skupiny obyvateľstva ohrozené sociálnym vylúčením patria **osoby s nižším vzdelaním**. Na území obce Močenok sa nachádza materská škola a základná škola.

Najviac obyvateľov obce Močenok má najvyššie ukončené vzdelanie úplné stredné odborné s maturitou (20,1 %) a stredné odborné bez maturity (21,05 % obyvateľov). Ďalšími početnými skupinami sú obyvatelia bez školského vzdelania (17,5 %) a obyvatelia so základným vzdelaním (21,05 %), (treba však dodať, že v tejto skupine sú zarátané aj osoby – deti a žiaci – ktoré sa vzdelávajú alebo budú vzdelávať).

Graf č. 12: Vzdelanostná štruktúra občanov obce Močenok, Zdroj: SODB 2011

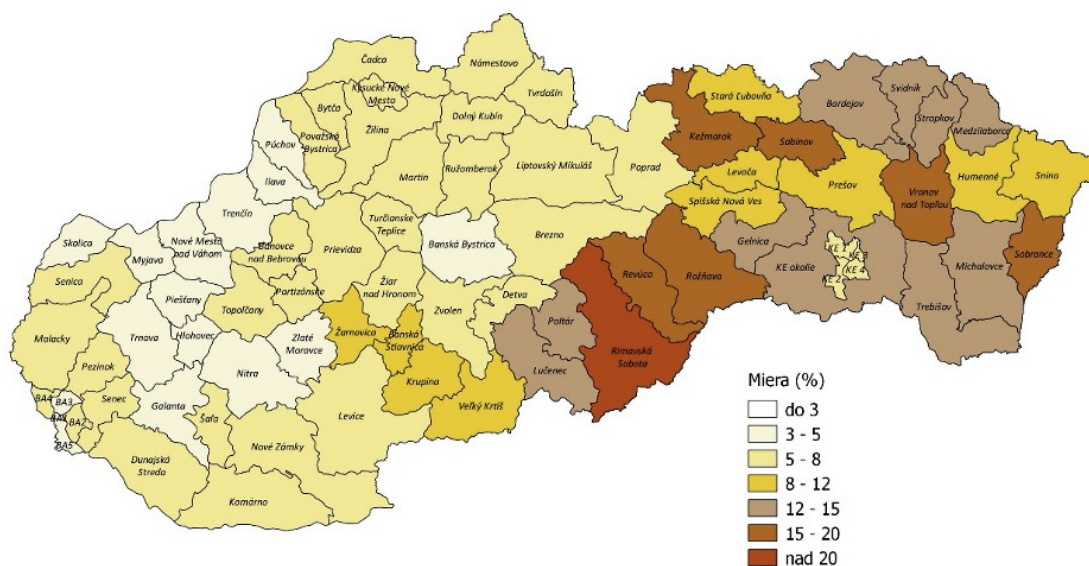

Ďalšou skupinou ohrozenou sociálnym vylúčením je **skupina nezamestnaných**, predovšetkým znevýhodnených nezamestnaných (dlhodobo nezamestnaných, starších nezamestnaných, nezamestnaných s nižším vzdelaním a pod.). Počet uchádzačov o zamestnanie k 30.09.2021 predstavoval 104 osôb. Z celkového počtu nezamestnaných v sledovanom období, v každom roku tvoria viac ako polovicu ženy.

Geografická poloha obce a jej blízkosť k väčším mestám vytvára predpoklad pre ľahšie pracovné uplatnenie sa, rovnako ako aj zvyšovanie úrovne vzdelanosti obyvateľov obce.

Počet uchádzačov o zamestnanie	celkovo	z toho ženy
	absolútne vyjadrenie (počet)	absolútne vyjadrenie (počet)
k 31.12.2015	217	144
k 31.12.2016	153	99
k 31.12.2017	104	74
k 31.12.2018	60	42
k 31.12.2019	63	42
k 31.12.2020	119	78
k 30.09.2021	104	69

Tabuľka č. 9: Vývoj nezamestnanosti v obci Močenok 2015 – 2021, Zdroj: ÚPSVR

Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch SR k 30.06.2021

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava.

Miera evidovanej nezamestnanosti je vypočítaná na základe výberových zisťovaní ŠÚ SR a priemerného počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie. Algoritmus výpočtu stanovilo MPSVR SR.

Z hľadiska plánovania sociálnych služieb je potrebné spomenúť ešte jednu významnú charakteristiku, ktorou je ekonomická aktivita. Pre sociálny systém v podmienkach Slovenskej republiky je príznačný trend, kedy čoraz menší počet ekonomicky aktívnych osôb vytvára hodnoty pre čoraz väčší počet ekonomicky neaktívneho obyvateľstva. Takáto situácia má negatívny dopad na verejné financie a v konečnom dôsledku sa odrzkadľuje na kvalite života všetkých obyvateľov.

Podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 takmer polovica (48,38 %) obyvateľov obce Močenok patrí medzi ekonomicky aktívne osoby, z toho viac ako 78,9 % je pracujúcich. Z celkového počtu obyvateľov obce je pracujúcich 38,2 % a nezamestnaných 8,85 %. Pomerne veľkú zložku obyvateľstva tvoria závislé osoby ako sú deti do 16 rokov a študenti, ale aj nepracujúci dôchodcovia.

(Napriek tomu, že sčítanie obyvateľov v roku 2021 už prebehlo, v niektorých grafoch a tabuľkách uvádzame údaje z predchádzajúceho sčítania z roku 2011. Údaje budú aktualizované potom ako sčítanie obyvateľov z roku 2021 štatistický úrad vyhodnotí).

Ekonomická aktivita	Močenok (%)	SR (%)
pracujúci okrem dôchodcov	38,2	38,17
pracujúci dôchodcovia	0,79	1,86
osoby na materskej dovolenke	0,54	0,49
osoby na rodičovskej dovolenke	2,31	2,19
nezamestnaní	8,85	8,21
študenti SŠ	5,81	4,08
študenti VŠ	3,08	2,83
osoby v domácnosti	0,44	0,48
dôchodcovia	21,36	19,71
deti do 16 rokov	16,16	16,44
nezistená	2,46	5,54

Tabuľka č. 10: Rozdelenie obyvateľov obce Močenok podľa ekonomickej aktivity, Zdroj: SODB 2011

Ako sme však už vyššie naznačili, k sociálnemu vylúčeniu dochádza aj z iných ako ekonomických dôvodov. V kontexte tejto skutočnosti treba aj oblasť sociálnych služieb vnímať ako oblasť, ktorá nie je zameraná iba na riešenie, resp. zmierňovanie núdze hmotnej či finančnej, ale aj núdze sociálnej.

Obec eviduje približne 104 osôb bez domova a 185 osôb patriacich do rómskej komunity. Ďalšie ohrozené skupiny medzi ktoré môžeme zaradiť osoby vracajúce sa z výkonu trestu odňatia slobody, osoby proti ktorým je vedené trestné stíhanie, osoby ohrozené trestnou činnosťou, prípadne násilím, nie sú obcou zaznamenávané, taktiež nie sú známe ani počty občanov s určitým druhom závislosti.

V rámci analýzy sociologických údajov sme sa zamerali na štruktúru obyvateľstva obce Močenok podľa jednotlivých cieľových skupín, na ktoré sa sociálne služby a komunitné plánovanie zameriava, v nasledujúcej textovej časti si bližšie špecifikujeme reálne prostredie, od ktorého sa komunitné plánovanie odvíja.

7. Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb

Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb úzko nadväzuje na socio-demografickú analýzu a predstavuje neoddeliteľnú súčasť komunitného plánu, pretože iba na základe monitoringu súčasnej situácie je možné identifikovať silné a slabé stránky samosprávy v oblasti poskytovania sociálnych služieb a navrhnúť konkrétne možnosti ich budúceho rozvoja. V rámci nasledujúcej textovej časti preto popisujeme jednotlivé sociálne služby poskytované na území obce Močenok, z hľadiska poskytovateľa sociálnej služby a z hľadiska cieľovej skupiny, na ktorú sú sociálne služby zamerané.

Prítomnosť či absencia určitých sociálnych služieb (najmä pri veľkej početnosti určitej skupiny) môže naznačovať konkrétne potreby opatrení, ktoré by bolo v blízkej budúcnosti vhodné zrealizovať. Táto časť komunitného plánu takisto napomôže pri zhodnocovaní silných a slabých stránok obce v sociálnej oblasti.

Sociálne služby z hľadiska poskytovateľa

Na území obce Močenok pôsobí viacero poskytovateľov sociálnych služieb. Prehľad poskytovaných sociálnych služieb v Močenku dokumentuje nasledujúca tabuľka.

POSKYTOVATEĽ	DRUH SOCIÁLNEJ SLUŽBY	FORMA SOCIÁLNEJ SLUŽBY	CIEĽOVÁ SKUPINA	KAPACITA	POČET UŽÍVATEĽOV
OBEC MOČENOK	domáca opatrovateľská služba	terénna	Fyzické osoby odkázané na pomoc inej osoby a občania so zdravotným postihnutím	-	podľa potreby
	prepravná služba	terénna	Fyzické osoby s nepriaznivým zdravotným stavom	-	podľa potreby
	sociálne poradenstvo	-	všetky cieľové skupiny	-	podľa potreby
OSTATNÍ POSKYTOVATEĽIA	DRUH SOCIÁLNEJ SLUŽBY	FORMA SOCIÁLNEJ SLUŽBY	CIEĽOVÁ SKUPINA	KAPACITA	POČET UŽÍVATEĽOV
Domov dôchodcov Milosrdného samaritána, Sv.Gorazda 569/30 951 31 Močenok	zariadenie pre seniorov	pobytová	Fyzické osoby odkázané na pomoc inej osoby	40	40
Penzión seniorov Orlík, o.z. Pri kúpalisku 1423,	špecializované zariadenie, zariadenie pre seniorov,	pobytová	Fyzické osoby odkázané na pomoc inej osoby	97	97

951 31 Močenok	zariadenie opatrovateľskej služby				
Monika, o.z. Družstevná 1518/25, 951 31 Močenok	zariadenie pre seniorov- miesto výkonu Cabaj-Čápor, miesto výkonu Poliklinika Duslo a.s. Šaľa, opatrovateľská služba	Ambulantná, terénna,	Fyzické osoby odkázané na pomoc inej osoby	55	60
ADVENTUS, n.o., Sv.Gorazda 526/8 951 31 Močenok	domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie	pobytová	Fyzické osoby odkázané na pomoc inej osoby	20	15
Komunita Kráľovnej pokoja, Sv.Gorazda 553/28 951 31 Močenok	domov sociálnych služieb, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, centrum pre deti a rodiny/Detský domov Močenok	pobytová	Fyzické osoby odkázané na pomoc inej osoby	58	43

Tabuľka č. 11: Prehľad poskytovaných služieb na území obce Močenok; Zdroj: Vlastné spracovanie

Sociálne služby z hľadiska cieľovej skupiny

Z hľadiska cieľovej skupiny rozlišujeme sociálne služby:

- **na podporu rodiny s deťmi** (napr. na zosúladenie rodinného a pracovného života alebo zabezpečenie dočasnej starostlivosti o deti),
- **na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb** (ide najmä o sociálne služby pre ľudí bez domova),
- **pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a osoby v dôchodkovom veku** (prevažne služby pre osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre starších ľudí),
- **sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií** (krízová pomoc, monitorovanie a signalizácia potreby pomoci),
- **podporné služby** (služba v stredisku osobnej hygieny, v práčovni, poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, v jedálni a pod.).

Obyvatelia, rodiny s deťmi a mládež

Obec Močenok poskytuje rodinám v nepriaznivej sociálnej situácii komplexné sociálne poradenstvo (napr. pomoc pri vybavovaní kompenzačných pomôcok a pod.), pomoc pri vybavovaní sociálnych a iných dávok a poskytuje jednorazovú finančnú výpomoc osobám v hmotnej núdzi na úhradu mimoriadnych výdavkov na preklopenie mimoriadnej situácie občana pri zabezpečovaní základných životných podmienok. Pri narodení dieťaťa, poskytuje obec Močenok jednorazový príspevok, pričom dieťa musí mať trvalý pobyt na území obce.

38

Deti v predškolskom veku, žiaci, študenti

Pre deti do 3 rokov nie sú doposiaľ dostupné jasle alebo iné zariadenie, do ktorého by ich bolo možné umiestniť. Taktiež nie je v obci k dispozícii pre matky s deťmi materské centrum.

Deti vo veku 3 a viac rokov majú možnosť navštevovať **Materskú školu Močenok**, ktorá sídli na Vinohradskej ulici č. 1595/3. V materskej škole pôsobí 13 pedagogických a 7 nepedagogických zamestnancov. V súčasnosti školu navštevuje 141 detí rozdelených do 6 tried (3 – 4-ročné – 42 detí, 4 – 5-ročné – 48 detí a 5 – 6-ročné – 51 detí). Zariadenie navštevujú aj deti z iných obcí.

V budove MŠ sa nachádzajú učebne, spálne s príslušenstvom, jedáleň, kabinety na učebné a pracovné pomôcky, menšia telocvičňa na realizáciu pohybových aktivít a hospodárska časť. Technický stav budovy je uspokojivý. V roku 2018 bola zrealizovaná prístavba jednej triedy a rekonštrukcia pôvodných priestorov, vrátane komplexnej rekonštrukcie kuchyne. Ku každej triede prislúcha hygienické zariadenie a šatňa. Triedy sú členené na centrá aktivít, v ktorých sú rozmiestnené edukačné pomôcky a hračky. Triedy sú ďalej vybavené technikou ako CD prehrávač, počítač, kopírka a interaktívne tabule. V spálni má každé dieťa svoje ležadlo. V dvoch triedach majú deti možnosť využívať X-box na rozvoj pohybových zručností. Sklad učebných pomôcok je vybavený a dopĺňaný didaktickými pomôckami – obrázkovým materiálom, najnovšími digitálnymi technológiami.

Školský dvor je neoddeliteľnou súčasťou edukačného prostredia materskej školy. Slúži na realizáciu rôznych organizačných edukačných foriem: pobyt vonku, edukačné aktivity, pohybové a relaxačné cvičenia a hry. Cieľom je dobudovať areál tak, aby boli vytvorené viaceré samostatné ihriská, ktoré budú slúžiť pre viac tried súčasne a zároveň izolovane.

Financovanie školy je zabezpečené z rozpočtu obce. V najbližších zámeroch materskej školy je vybudovanie parkoviska pre zamestnancov, výsadba zelene a zriadenie vyvýšených záhonov, výmena šatňových skriniek v troch triedach a výmena ležadiel v 1 triede.

Základná škola Močenok má sídlo na Školskej ulici č. 1699/23. ZŠ je štátna plne organizovaná škola s právnou subjektivitou a vyučovacím jazykom slovenským. Súčasne využívaný objekt bol odovzdaný do prevádzky v roku 1963. Jeho súčasťou boli dva pavilóny a telocvičňa. Pre uspokojenie kapacitných potrieb školy bol pristavaný v roku

1980 ďalší pavilón a v roku 1985 aj budova s kuchyňou, jedálňou a družinou. V roku 2009 bola budova základnej školy zrekonštruovaná.

Základnú školu navštevuje 390 žiakov rozdelených do 22 tried v deviatich ročníkoch, z toho tri triedy sú zamerané na špeciálnu výuku. Kapacita ZŠ je zatiaľ postačujúca. Výuku pre celkovo 390 žiakov zabezpečuje 34 pedagogických a 12 nepedagogických pracovníkov. Okrem bežných tried sú tu 2 jazykové učebne, multimediálna učebňa, 2 počítačové učebne, 2 knižnice, učebňa fyziky a chémie, dielňa a učebňa prírodovedy.

Popri základnej škole aktívne funguje i centrum voľného času Slniečko, ktoré zastrešuje široké spektrum záujmových krúžkov, kde majú deti z obce možnosť prihlásiť sa a osobnostne sa rozvíjať i mimo školského vyučovania. CVČ otvára každoročne rôzne športové krúžky (futbal, florbal, hádzaná, karate, tenis, basketbal), ale i krúžky zamerané na literatúru, počítačovú gramotnosť, matematiku alebo na prípravu na prijímacie skúšky na stredné školy. Financovanie základnej školy je zabezpečené zo štátneho rozpočtu. Súčasťou areálu školy je telocvičňa, kuchyňa so školskou jedálňou a Školský klub detí.

Pre úplnosť dodávame, že poskytovanie vzdelania v materskej a základnej škole nie je poskytovaním sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách.

Komunita Kráľovnej pokoja prevádzkuje **Centrum pre deti a rodiny/Detský domov Močenok**, ktoré sídli na Ul. Sv. Gorazda v objekte kaštiela. Centrum pre deti a rodiny/Detský domov Močenok, poskytuje od roku 2003 starostlivosť nahrádzajúcu prirodzené rodinné prostredie formou celoročného pobytu pre deti od 0 – 18 rokov a ďalej až do osamostatnenia najdlhšie však do dovŕšenia 25 rokov. Starostlivosť v centre zahŕňa stravovanie, bývanie, zaopatrenie a ďalšiu starostlivosť, poradenstvo, záujmovú, kultúrnu a rehabilitačnú činnosť, úschovu cenných vecí. Súčasťou starostlivosti je aj odbornou-liečebno výchovná starostlivosť zameraná na odstránenie sociálnej zanedbanosti a psychosociálnych porúch vývinu dieťaťa. Centrum zabezpečuje aj zdravotnú starostlivosť. Centrum/Detský domov Močenok je rozdelený na 3 samostatné skupiny. Na každej skupine býva maximálne 10 detí.

Deti, mládež a aj ostatní obyvatelia majú v obci Močenok viaceré možnosti ako využiť svoj voľný čas. Zo športových aktivít je to najmä futbal, hokejbal, hádzaná, karate, stolný tenis. Športové aktivity je možné vykonávať hlavne na futbalovom ihrisku, v športovej hale, hokejbalovom ihrisku, multifunkčnom ihrisku a fit parku pre mládež aj dospelých. V obci pôsobia viacero spolkov – Ženský spevácky zbor Cantica, Folklórna skupina Močenčanka, DH Močenská kapela, Močenský speváci, Zúgovanka, Folklórny súbor Sečkář, Klub amaterských výtvarníkov, Klub tvorivosti, Klub modelárov a iné.

Zamerané na obyvateľov sú aj viaceré plánované aktivity obce. Medzi plány obce patrí revitalizácia verejných priestranstiev, výstavba detských ihrísk a tréningového ihriska.

Seniori

V súčasnosti je na území obce k dispozícii viacero zariadení pre seniorov, kde môžu byť umiestnení na dlhšiu dobu.

Domov dôchodcov Milosrdného samaritána

Zariadenie poskytuje **pobytovú formu sociálnej služby**. Sídli na ulici Sv. Gorazda 569/30, v prevádzke je od marca 1996. Ide o zariadenie s možnosťou **celoročného pobytu**. V súčasnosti v domove pôsobí 28 zamestnancov, z toho je 15 odborných zamestnancov. Domov dôchodcov funguje ako **zariadenie pre seniorov § 35** Zákona č. 448/2008 Z. z. Aktuálne je zariadenie plne obsadené, pričom kapacita domova je pre 40 klientov, ktorí sú ubytovaní v dvojposteľových izbách. V domove sa nachádza 20 izieb. Izby sú vybavené štandardnou výbavou, to znamená, že sa tu nachádzajú polohovateľné postele, nočné stolíky, stôl, stoličky, oddelené skrine a umývadlo. Na prízemí sa nachádzajú kancelárie, pracovňa, šatne a sociálne zariadenie pre zamestnancov, dielňa, jedáleň, kuchyňa s príručnými skladmi. Na prvom poschodí sa nachádza izba sestier, izby obyvateľov, sociálne zariadenia pre obyvateľov, kuchynka a spoločenská miestnosť s televízorom. Zo spoločenskej miestnosti je východ do parkovej záhrady, kde sa nachádza záhradný altánok a lavičky, ktoré slúžia pre oddych obyvateľov. Na druhom poschodí sú izby obyvateľov, kaplnka, kancelária vrchnej a sociálnej sestry, spoločenská miestnosť s televízorom, sociálne zariadenia pre obyvateľov. V kuchyni sa pripravuje jedlo pre obyvateľov zariadenia a zamestnancov. Zariadenie disponuje zdvíhačmi zariadeniami na lepšiu manipuláciu s klientmi a tiež germicídnymi žiaričmi.

Klientom je poskytovaná pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, ubytovanie a stravovanie. Do zariadenia sa prijímajú uchádzači podľa platného poradovníka, ktorý je k nahliadnutiu vo vestibule budovy. Zariadenie je financované zo štátneho rozpočtu a tiež z poplatkov klientov za poskytované služby. Od 1. 7. 2002 je zriaďovateľom Domova dôchodcov Milosrdného samaritána obec Močenok. Zariadenie a celý areál disponuje bezbariérovým prístupom.

Penzión seniorov Orlík, o.z.

Svoju činnosť zahájil v roku 2015, so sídlom Pri Kúpalisku 1423. Poskytovateľ sociálnych služieb Penzión Orlík, o.z. poskytuje sociálne služby v Zariadení pre seniorov a v Špecializovanom zariadení celoročnou **pobytovou formou**.

Zariadenie pre seniorov slúži na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie prijímateľov, ktorí dovŕšili dôchodkový vek, sú odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby alebo poskytovanie sociálnych služieb z iných vážnych dôvodov.

Špecializované zariadenie je určené fyzickým osobám, klientom, ktorí sú odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby, ich stupeň odkázanosti je najmenej V. podľa prílohy č. 3 Zákona 448/2008 Z.z. o sociálnych službách.

V zariadení celkove pôsobí 54 zamestnancov, z toho je 34 odborných. Plná kapacita penziónu je 97 klientov. Zariadenie je financované z poplatkov klientov za poskytované služby a tiež z Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny.

Klienti sú ubytovaní v jedno a dvoj-posteľových izbách s príslušenstvom, kde majú zabezpečené súkromie a pohodlie. V každej izbe je zavedený systém zdravotnej starostlivosti pre neočakávané situácie klienta.

Poskytované služby:

- a) odborné činnosti:
 - pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
 - sociálne poradenstvo,
 - sociálna rehabilitácia,
 - ošetrovateľská starostlivosť,
 - pracovná terapia
- b) obslužné činnosti:
 - ubytovanie,
 - upratovanie,
 - stravovanie,
 - pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva
- c) ďalšie činnosti:
 - utváranie podmienok na záujmovú činnosť a úschovu cenných vecí

Komunita Kráľovnej pokoja

Pod jej záštitou funguje v obci **Zariadenie pre seniorov** podľa § 35 zákona o sociálnych službách, ktoré je lokalizované v objekte kaštieľa na ulici Sv. Gorazda 553/28. Zariadenie je v prevádzke od roku 2012 a poskytuje **pobytovou formou** služby, ako sú pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, ošetrovateľskú starostlivosť, ubytovanie a stravovanie. V zariadení je k dispozícii 6 zamestnancov, z toho 3 odborní. Kapacita zariadenia je 12 klientov, aktuálne je obsadené 4 klientami.

V rámci kaštieľa Komunita Kráľovnej pokoja poskytuje seniorom aj opatrovateľské služby. V **zariadení opatrovateľskej služby** sa poskytuje sociálna služba **pobytovou formou** na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby. Sociálna služba je poskytovaná podľa § 36 zákona o sociálnych službách. Zariadenie opatrovateľskej služby v Močenku bolo zriadené v roku 2012. V súčasnosti má 4 klientov, ktorým je k dispozícii 5 zamestnancov.

Monika, o.z.

Seniori žijúci v obci Močenok majú po splnení zákonných podmienok možnosť využiť aj **Zariadenie pre seniorov** v neďalekej obci Cabaj – Čápor, ktoré je prevádzkované občianskym združením Monika. Hlavným cieľom je pomoc so starostlivosťou o seniorov (starých rodičov, bezdetných, chronicky chorých). Prioritou je aj podporiť udržanie viacgeneračných tradičných rodín najmä na vidieku, kde žijú seniori

v jednej domácnosti s ekonomicky činnými príbuznými, ktorí nemajú dostatok času (alebo im to ekonomická, či pracovná situácia neumožňuje), aby seniorovi zabezpečili kvalitný čas staroby a naplnili základné potreby (ošetrovateľskú starostlivosť, asistenciu pri vyšetreniach a zabezpečení dohľadu, vyplnenie chvíľ samoty kreatívnymi aktivitami, socializáciu a pod.) Zariadenie má prevádzku v prenajatom objekte s kapacitou pre 25 klientov. Objekt má vybudovaný bezbariérový vstup, takže v zariadení môžu byť umiestnení aj ťažko mobilní alebo imobilní klienti. V zariadení je k dispozícii 8 zamestnancov, z toho 7 odborných. Sociálna služba je poskytovaná na určitý čas **ambulantom formou** v zmysle § 35 zákona o sociálnych službách.

Zariadenie pre seniorov v areáli Polikliniky Duslo a.s. bolo zriadené v spolupráci so spoločnosťou Duslo a.s. 1.1.2016 ako druhá prevádzka Monika o.z., s poskytovaním sociálnych služieb seniorom. Ide o zariadenie pre seniorov s **ambulantom formou** služby, ktoré je taktiež prevádzkované občianskym združením Monika. Kapacita zariadenia je 30 miest. V zariadení je k dispozícii 7 zamestnancov, z toho 6 odborných. Snahou je poskytovať seniorom starostlivosť v oblasti sociálnej rehabilitácie, ako aj rôznych foriem ergoterapie a iných záujmových a obslužných činností.

Výhodou tohto projektu je, že seniori sa môžu denne vrátiť do svojho prirodzeného prostredia a počas dňa je o nich postarané, rozvíjajú sa ich sociálne i kognitívne oblasti, udržiava sa motorika, čo je veľmi dôležité pre ich čo najdlhšiu kvalitu života.

Monika, o.z. poskytuje: **odborné, obslužné a ďalšie činnosti podľa zákona o sociálnych službách**

a) odborné činnosti:

pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,

sociálne poradenstvo,

sociálna rehabilitácia,

pracovná terapia

b) obslužné činnosti:

upratovanie,

stravovanie,

c) ďalšie činnosti:

utváranie podmienok na záujmovú činnosť

Občianske združenie Monika tiež ponúka možnosť **opatrovateľskej služby**, poskytovanej terénou formou. V opatrovateľskej službe pracuje 9 opatrovateľiek.

Obec Močenok

Obec poskytuje **opatrovateľskú službu** terénou formou v domácom prostredí klienta. V súčasnosti službu poskytuje 11 opatrovateľiek. V prípade potreby obec počet opatrovateľov v rámci aktuálneho obdobia upraví tak, aby zodpovedal dopytu klientov. Služba je financovaná z rozpočtu obce a platieb od klientov vo výške 1,80€/hod.

V obci tiež funguje **prepravná sociálna služba**. Služba je poskytovaná seniorom, fyzickým osobám so zdravotným postihnutím odkázaným na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo fyzickým osobám s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu. Cieľom poskytovania prepravnej služby je skvalitnenie kvality života, ale aj sociálna inklúzia, teda začlenenie prijímateľov tejto služby do spoločnosti. Služba je poskytovaná každý pracovný deň špeciálnym 9-miestnym vozidlom. Služba je spoplatnená sumou 0,15 € /os./km., stojné 1€/os. hod.

Obec Močenok v súčasnosti zabezpečuje **rozvoz stravy** z miestnej reštaurácie. Služba je seniorom k dispozícii každý pracovný deň, distribúcia jedla je bezplatná. V súčasnosti tento typ stravovania využíva 60 seniorov, ktorí si obedy platia v plnej výške – 3,00 € za obed.

Obec organizuje, zapája sa a podporuje voľnočasové aktivity a takto začleňuje seniorov do spoločenského a kultúrneho života. Niektoré z týchto aktivít sú určené výlučne pre seniorov, v iných sa angažujú seniori spolu s mladšou generáciou. Obec poskytuje priestory na vykonávanie rôznych záujmových činností. V obci pôsobí Klub dôchodcov, Klub tvorivosti, Klub amatérskych výtvarníkov, Starý páni futbalisti, Klub cvičeníek, Močenský speváci, Močenčanka, Zúgovanka a iné.

Skvalitnenie a spestrenie života seniorov poskytuje **Klub dôchodcov**. Je to miesto, kde sa stretnú so svojimi rovesníkmi, pripraví si drobné pohostenie, uvaria si kávu, čaj. Stretnutia majú pre seniorov veľký význam, minimalizuje sa pocit osamelosti v starobe, seniori prejavujú aktívny záujem o dianie v obci a zapájajú sa do spoločenských aktivít, vytvárajú sa zdravé medziludské vzťahy a pocit spolupatričnosti. Zaujímavými podujatiami pre seniorov sú kultúrne a športové podujatia. Spomenieme napríklad športové dni seniorov, posedenia v kultúrnom dome pri príležitosti Mesiaca úcty k starším. Prvý záznam o stretávaní sa seniorov v klube je z 30. apríla 1981.

Dňa 11. októbra 2011 vznikla **Základná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska Močenok**. Seniori sa stretávajú s dôchodcami z iných obcí v rámci okresu a kraja na rôznych podujatiach. Spomenieme niektoré: športové hry, prednes poézie a prózy, výstava ručných prác, posedenia, návšteva kúpaliska a divadelných predstavení.

Ťažko zdravotne postihnutí

Z infraštruktúry určenej zdravotne ťažko postihnutým občanom sa v obci Močenok nachádza **Domov sociálnych služieb (DSS)**, ktorý má sídlo na Ul. Dekana Sčasného 1826/1 a poskytuje sociálnu službu podľa § 38 zákona o sociálnych službách. Zariadenie bolo uvedené do prevádzky v roku 2003. Od roku 2013 ho prevádzkuje **nezisková organizácia ADVENTUS**, ktorá tu poskytuje služby pre 20 klientov, ktorí trpia mentálnym, psychickým alebo telesným postihnutím.

O obyvateľov DSS sa stará odborný a skúsený personál: zdravotné sestry, sanitárky a opatrovatelky. V súčasnosti poskytuje 15 klientom starostlivosť celkovo 11 zamestnancov. Zariadenia DSS pravidelne navštevuje praktický lekár, podľa potreby psychiater, klienti sú doprevádzaní na všetky odborné vyšetrenia. Pre klientov DSS sú k

dispozícii aj voľnočasové aktivity, ktoré prebiehajú pod vedením skúseného a študovaného animátora. Taktiež je v prípade požiadania pre klienta zabezpečená aj pravidelná duchovná služba prostredníctvom návštevy katolíckeho kňaza.

V DSS sú poskytované nasledovné činnosti:

- ❖ Odborné činnosti – základné sociálne poradenstvo, pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť v zariadení, pracovná terapia.
- ❖ Obslužné činnosti
- ❖ Ubytovanie: bývanie je zabezpečené v jednoposteľových, dvojposteľových a viacposteľových izbách, ktoré sú vybavené štandardným nábytkom. Kúpeľne, sprchy, umývárne a WC sú spoločné pre všetkých klientov. K dispozícii sú aj spoločenské priestory pre rôzne aktivity a sledovanie TV.
- ❖ Stravovanie
- ❖ Ďalšie činnosti – utváranie podmienok na vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, poskytovanie nevyhnutného ošatenia a obuvi, úschovu cenných vecí, záujmovú činnosť a pod.
- ❖ Sociálna rehabilitácia

Pod záštitou vyššie spomínanej **Komunity Kráľovnej pokoja** sídli v kaštieli na ulici Sv. Gorazda 553/28 aj **Domov sociálnych služieb (DSS)** a **chránená dielňa**. DSS v Močenku bol zriadený v roku 2003. V súčasnosti má 35 klientov – dospelých osôb so zdravotným (mentálnym, psychickým, telesným) postihnutím.

V DSS sú v zmysle § 38 zákona o sociálnych službách poskytované nasledovné služby:

- ❖ pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
- ❖ sociálne poradenstvo,
- ❖ sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť,
- ❖ ubytovanie, stravovanie,
- ❖ upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva,
- ❖ úschova cenných vecí,
- ❖ pracovná terapia,
- ❖ záujmovú činnosť,
- ❖ podmienky na vzdelávanie a pod.

Súčasnou časťou života v DSS Močenok je aj pracovná terapia, ktorá okrem údržby kaštiela a bežných každodenných prác zahŕňa prácu na hospodárstve. Klienti sa pod vedením pracovných asistentov starajú o ošípané, ovce a kravu, chovajú tiež pávy, pštrosa, daniele a muflóny.

Klienti DSS môžu využívať aj rehabilitačné služby a procedúry: vírivá vaňa, infrasauna, masáž, laser, parafín, inhalácia, lokálna kryoterapia, elektroliečba, magnet, biolampa, biofeedback, ultrazvuk. Novinkou je aj snoezelen terapia, slúžiaca na zmyslovú stimuláciu a relaxáciu. Okrem toho klienti môžu využiť širokú ponuku záujmových krúžkov: počítačový, pohybový, kulinársky, cyklistický, korčuliarsky, futbalový, tvorivú dielňu a pod.

Chránená dielňa bola zriadená v roku 2006, v rámci ktorej sú prevádzkované chránené pracoviská. V súčasnosti je v nich zamestnaných 33 zamestnancov so zdravotným postihnutím na pracovných pozíciách pomocník sociálneho zariadenia a údržbár. Chránená dielňa nie je sociálnou službou v zmysle zákona o sociálnych službách.

V obci pôsobí **Občianske združenie RUBÍN**, ktoré je obnovou Zväzu zdravotne postihnutých ZO Močenok. Zväz pôsobil v obci od roku 2003 a svojou činnosťou sa zaslúžil o rozvoj obce. OZ RUBÍN bolo zaregistrované na Ministerstve vnútra v Bratislave dňa 6. 6. 2014. Je to organizácia, ktorá združuje zdravotne postihnutých občanov, ďalej dôchodcov a sympatizantov z obcí Močenok, Hájske, Horná Kráľová, Šala a Zbehy. Organizácia má toho času 296 členov.

Cieľom združenia je ochrana a podpora zdravia a vzdelávania a to s primárnym zameraním na zdravotne postihnutú skupinu obyvateľstva ako aj širokú verejnosť.

V roku 2016 sa otváralo na obecnom úrade nové Klientske centrum. To je vytvorené ako chránené pracovisko a pracuje tu jedna pracovníčka so zdravotným postihnutím.

V obci tiež pôsobí **Obecný podnik Močenok, s.r.o.**, ktorého hlavným cieľom je podpora znevýhodnených, najmä zdravotne hendikepovaných ľudí tým, že im poskytne pracovné prostredie, v ktorom sa budú cítiť bezpečne, nadobudnú nové skúsenosti a budú prospešní pre spoločnosť. Zamestnanie v ňom našli traja zdravotne postihnutí občania.

Osoby ohrozené sociálnou exklúziou

Hoci obec Močenok neviduje veľký počet osôb, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením (ľudia bez domova, osoby vracajúce sa z výkonu trestu a pod.) socio-demografické štatistiky naznačujú, že týchto osôb je viac. Ide predovšetkým o nezamestnaných a o osoby s nízkym stupňom dosiahnutého vzdelania. Aj keď ide len o nepriamo ohrozených, netreba ich situáciu podceňovať a vývoj ich početnosti neustále monitorovať.

Močenok v tomto smere poskytuje služby sociálneho poradenstva. Na podporu udržiavania pracovných návykov obec zapája dlhodobo nezamestnaných občanov do **menších obecných služieb**, nezamestnaným absolventom škôl umožňuje vykonávať

na obecnom úrade alebo v kultúrnom stredisku **absolventskú prax** a tak získať odborné zručnosti a praktické skúsenosti.

Prioritami obce je najmä predchádzanie izolovanosti využitím spomenutých služieb a tiež snahou pomáhať uchádzačom o zamestnanie zapájať sa do rôznych projektov z úradu práce. Medzi ciele, ktorým by obec mala podľa zistení v tomto KPSS venovať aj naďalej pozornosť, je skvalitnenie služieb a ponúk pre nezamestnaných, a to najmä pre ženy, pri ktorých bola zaznamenaná vyššia nezamestnanosť v poslednom období.

Obec Močenok disponuje nájomnými bytmi.

Analýza súčasného stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb má pomôcť osobám z cieľovej skupiny lepšie sa zorientovať v ponuke sociálnych služieb poskytovaných na území obce, ale aj podnecovať nové iniciatívy v oblasti poskytovania sociálnych služieb – zriaďovanie nových sociálnych služieb, zvyšovanie nadväznosti sociálnej starostlivosti na zdravotnú starostlivosť, vznik nových spoluprác, zvyšovanie miery dobrovoľníctva a pod.

Zdravotná starostlivosť

Pre všetkých obyvateľov obce Močenok je poskytovaná zdravotná starostlivosť v **Zdravotnom stredisku** na Mlynskej ulici č. 462/80.

V súčasnej dobe v zdravotnom stredisku pôsobia lekári, ktorí poskytujú všeobecnú zdravotnú starostlivosť (praktickí lekári) pre deti a mládež, pre dospelých a stomatologickú starostlivosť, ďalej v zdravotnom stredisku pôsobí gynekológ a rehabilitačný lekár. Vykonávajú sa tu aj rôzne doplnkové zdravotnícke činnosti ako napr. masáže, kozmetika, pedikúra. Vstup do zdravotného strediska je bezbariérový.

Okrem tohto zdravotného strediska môžu obyvatelia obce využívať zdravotnícke služby aj v areáli Duslo Šaľa a.s., kde má závod v prevádzke vlastnú **polikliniku s ambulanciami** rôzneho zamerania.

Obyvateľom obce sú tiež k dispozícii služby ADOS – agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti zo Šale. Ide o komplexnú ošetrovateľskú starostlivosť pacientom všetkých vekových skupín v pohodlí ich domova.

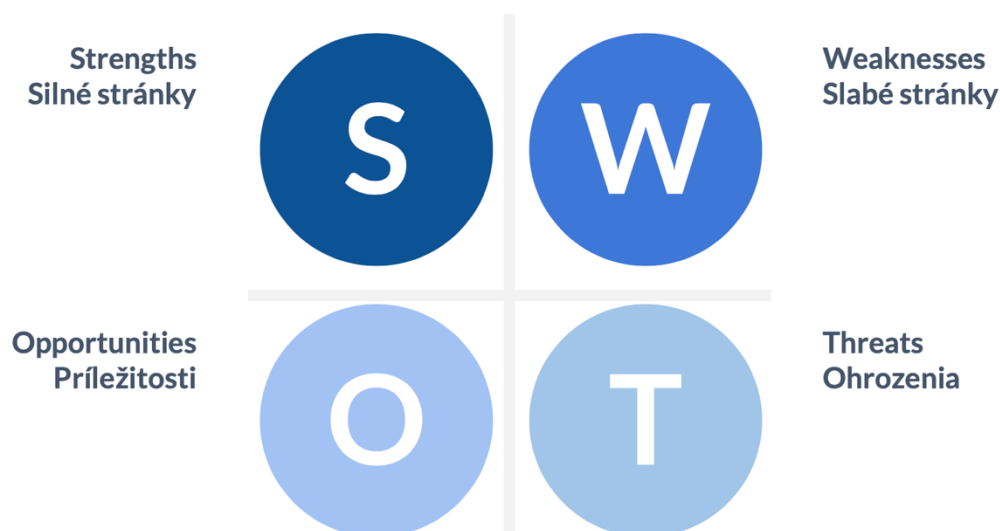
Poskytované služby:

- ❖ ošetrovanie rán, preležanín a vredov predkolenia,
- ❖ preväzy rán,
- ❖ ošetrovanie stómii
- ❖ podávanie injekcií a infúzií,
- ❖ starostlivosť o sondu a výživa pacienta sondou, ezotracheálnu kanylu,
- ❖ cievkovanie
- ❖ starostlivosť o močový katetér,
- ❖ odbery krvi, moču, výtery hrdla,
- ❖ odborný nácvik potrebných výkonov pri starostlivosti o chorého doma,
- ❖ špeciálna rehabilitácia.

Na území obce je obyvateľom k dispozícii lekáreň. Lekáreň Sv. Gorazda sa nachádza na Mlynskej ulici 461/78 v rámci objektu zdravotného strediska.

8. SWOT analýza

Na základe vyššie uvedeného popisu súčasnej situácie je možné zostaviť tzv. SWOT analýzu, ktorá sumarizuje silné a slabé stránky obce v oblasti poskytovania sociálnych služieb a identifikuje tiež príležitosti a ohrozenia vplývajúce na jej rozvoj. Prehľad uvedených atribútov zachytáva nasledujúca tabuľka.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Vypracovaný komunitný plán sociálnych služieb ako nástroj strategického plánovania (koncepčný prístup k riešeniu problematiky sociálnych služieb) • Aktívna účasť obyvateľov na komunitnom plánovaní (dotazníkový prieskum) • Záujem obce skvalitňovať a rozširovať sociálne služby • Podpora zo strany obce riešiť sociálne problémy občanov • Fungujúca sieť opatrovateľskej služby a prepravnej služby • Existencia viacerých poskytovateľov sociálnych služieb na území obce • Skúsenosti obce s realizáciou sociálnych projektov 	<ul style="list-style-type: none"> • Prírodný úbytok obyvateľstva, vysoká úmrtnosť • Mechanický úbytok obyvateľstva • Výrazné starnutie obyvateľstva • Znižovanie podielu predproduktívneho obyvateľstva na celkovom počte obyvateľov • Chýbajúce zariadenia pre deti do 3 rokov • Nedostatok vlastných finančných prostriedkov na realizovanie zámerov obce • Chýbajúce zariadenie pre osoby v nepriaznivých životných situáciách • Nedostatok sociálnych nájomných bytov • málo pracovných príležitostí priamo v obci • Odliv kvalifikovanej pracovnej sily

<ul style="list-style-type: none"> • Možnosť využiť financovanie projektov z EÚ a štátneho rozpočtu • Spolupráca s inými poskytovateľmi sociálnych služieb • Informovanosť verejnosti o sociálnych službách • Fungujúce sociálne poradenstvo • Dostupnosť sociálnych služieb • Podpora aktivít občanov v sociálnej oblasti • Peňažný príspevok pri narodení dieťaťa • Podpora rodín v krízovej situácii • Dostupná zdravotná starostlivosť, zdravotné stredisko, lekáreň • Existujúci vzdelávací systém MŠ, ZŠ • Široká ponuka voľnočasových aktivít pre deti a mládež, ZUŠ • bezbariérový prístup do zdravotného strediska a obecných budov • podpora voľnočasových a športových aktivít a fungovanie záujmových združení, spolkov a klubov zo strany obce 	<p>do iných miest</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúce pracovné príležitosti pre občanov s ŤZP a osoby ohrozené sociálnou exklúziou • Vyšší počet nezamestnaných žien • Predsudky občanov pri poskytovaní sociálnej pomoci
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Využívanie nenávratnej finančnej pomoci • Pokračovať v spoluprácach z minulého plánovacieho obdobia • Pokračovať v poskytovaní existujúcich sociálnych služieb • Sieťovanie sociálnych služieb • Lepšia informovanosť verejnosti o sociálnych službách • Podpora organizácií udržiavajúcich osoby mimo sociálneho systému • Podpora vytvárania chránených dielní, chráneného bývania • Riešenie bytovej otázky sociálne slabších skupín občanov so špecifickými potrebami v bývaní • Zvyšovanie právneho povedomia občanov 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu všetkých vytýčených zámerov • Neúspešnosť žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku • Administratívno-právne prekážky (nestabilná legislatíva) • Negatívny demografický vývoj – úbytok obyvateľstva, starnutie obyvateľstva • Znižovanie podielu predproduktívneho obyvateľstva na celkovom počte obyvateľov • Zvyšovanie počtu ŤZP s nárastom poproduktívneho obyvateľstva • Nedostatok informácií prijímateľov sociálnych služieb

<ul style="list-style-type: none"> • Podpora a rozvoj dobrovoľníctva • Rozvoj nových foriem sociálnych služieb • Skvalitnenie komunikácie a spolupráce medzi poskytovateľmi sociálnych služieb • Zvýšenie záujmu a účasti verejnosti na komunitnom plánovaní • Aktívne zapojenie občanov do riešenia vlastných problémov • Zámery obce rozširovať bezbariérový prístup vo verejných budovách a priestranstvách • Využívanie podporných programov pre zlepšovanie životných podmienok mladých rodín • Medzigeneračné prepájanie aktivít a zapájanie seniorov do verejného života a kultúrnych akcií obce • Podrobnejšia evidencia jednotlivých skupín osôb ohrozených sociálnym vylúčením a následné vyhodnotenie priorit v poskytovaní sociálnych služieb tejto cieľovej skupine • Dobudovanie a vybavenie športových, športovo-rekreačných a oddychových plôch v obci Močenok 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoký podiel klientov sociálnych služieb v seniorskom veku • Nízke príjmy seniorov neumožňujúce platiť za sociálne služby • Nedostatočný rozvoj ľudských zdrojov • Pokles počtu obyvateľov, odliv mladých ľudí do iných regiónov • Preferovanie konzumného spôsobu života • Rast nezamestnanosti a sociálnych problémov • Nárast kriminality, intolerancie • Rastúca neochota obyvateľov zapájať sa do komunálnych aktivít • Výskyt detí/mládeže s problémovým správaním • Zlá sociálna a ekonomická situácia rodín • Absentujúca spolupráca zo strany niektorých jednotlivcov, rodičov, skupín
--	--

Tabuľka č. 12: SWOT analýza, Zdroj: Interná evidencia OcÚ, 2021

9. Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS

Predchádzajúci Komunitný plán sociálnych služieb obce Močenok na roky 2016 – 2021 definoval hlavné strategické ciele rozvoja a zabezpečovania sociálnych služieb. V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľad vytýčených opatrení samosprávy z predchádzajúceho plánovacieho obdobia, pri ktorých bola podaná žiadosť o dotáciu a k nim aj informáciu, či sa tieto ciele samospráve podarilo naplniť.

Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS pomôže samospráve vo formulovaní cieľov na aktuálne plánovacie obdobie, keďže viaceré z opatrení sú aktuálne aj počas nadchádzajúceho plánovacieho obdobia.

	Názov zámeru	Realizovaný	Zdroj financovania
1.	Rozvoj sociálnych služieb v domove dôchodcov Močenok	áno	MPSVR SR
2.	Podpora opatrovateľskej služby v obci Močenok	áno	MPSVR SR
3.	Vybavenie izieb a spoločenských miestností v DD Močenok	áno	MPSVR SR
4.	Vytváranie bezbariérového prostredia v DD Močenok	áno	MPSVR SR
5.	Materiálno-technické vybavenie kuchyne v DD	áno	MPSVR SR
6.	Podpora opatrovateľskej služby v obci Močenok II.	áno	MPSVR SR
7.	Modernizácia a rekonštrukcia budovy materskej školy	čiastočne	MPRV
8.	Rekonštrukcia budovy obecného úradu – združeného objektu	áno	MŽP
9.	Rekonštrukcia kultúrneho domu	nie	-
10.	Výstavba fit parku pre seniorov	áno	Vlastné zdroje
11.	Výstavba nových detských ihrísk	áno	Vlastné zdroje

12.	Vybudovanie obecného amfiteátru	nie	-
13.	Vybudovanie cyklotrasy	nie	-
14.	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	čiastočne	Vlastné zdroje
15.	Rekonštrukcia chodníkov	áno	Vlastné zdroje
16.	Výstavba nájomných bytov	áno	ŠFRB a MDV SR
17.	Rekonštrukcia polyfunkčnej budovy na ulici A. Hlinku na nájomné byty	áno	ŠFRB a MDV SR
18.	Výstavba obecnej tržnice	áno	Vlastné zdroje
19.	Zriadenie komunitného centra	nie	-

Tabuľka. č. 13: Vyhodnotenie plnenia predchádzajúceho KPSS 2016-2021

10. Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

Dotazníkový prieskum pre obyvateľov

Sociálne služby, ich ponuku a kvalitu mali možnosť v dotazníkovom prieskume ohodnotiť občania, ale aj samotní poskytovatelia sociálnych služieb pôsobiaci v obci Močenok. Dotazník bol dostupný v elektronickej forme na webovej stránke obce www.mocenok.sk a taktiež v papierovej forme na obecnom úrade. Dotazník bol rozdelený na 2 časti – úvodnú a hlavnú časť. Cieľom úvodnej časti bolo zistenie základných charakteristík o respondentoch, prípadne o organizáciách, hlavná časť bola zameraná na zisťovanie spokojnosti a názorov na sociálne služby obce Močenok.

Zber dotazníkov v papierovej aj elektronickej podobe bol ukončený v októbri 2021. Príležitosť vyjadriť svoj názor na sociálne služby obce využilo celkovo 87 občanov a 5 organizácií.

Z 87 platných dotazníkov takmer **61 % vyplnili ženy**. 85 % respondentov býva v obci Močenok 21 alebo viac rokov, 2,4 % respondentov 16 – 20 rokov. Väčšina respondentov teda býva v Močenku už dlho a svoju obec pravdepodobne dobre poznajú.

Pokiaľ ide o **vekú štruktúru** respondentov, najpočetnejšia skupina 25,6 % respondentov bola vo veku 30 - 39 rokov, druhú najpočetnejšiu skupinu (rovnako po 22 %) tvorili respondenti vo veku 50 - 64 rokov a 65 a viac rokov. Nasledovali respondenti vo veku 40 – 49 rokov (19,5 %). Takýto stav je prirodzený, keďže o sociálne služby prejavujú ľudia záujem tým viac, čím viac sa ich týkajú – s pribúdajúcim vekom, zmenou sociálnych potrieb, zmenou sociálnych potrieb svojich rodinných príslušníkov.

Z hľadiska **vzdelanostnej štruktúry** malo v čase konania sa prieskumu najviac respondentov (takmer 31 %) najvyššie dosiahnuté vzdelanie vysokoškolské II. stupňa a stredné odborné vzdelanie (26,8 %). Ďalšími početnými skupinami, ktoré prejavili záujem o komunitné plánovanie, boli vyučené osoby (takmer 10 %), osoby s vysokoškolským vzdelaním I. stupňa (8 %). Zvyšné vzdelanostné skupiny boli zastúpené menej ako 5 percentami.

Takmer 37 % respondentov bolo v čase konania sa prieskumu zamestnaných v súkromnom sektore. Rovnako 26 % respondentov tvorili starobní dôchodcovia a osoby zamestnané vo verejnom sektore. Ostatné skupiny obyvateľstva **z hľadiska ekonomickej aktivity** boli zastúpené menej ako 5 percentami.

V nasledujúcej textovej časti prinášame výsledky dotazníkového prieskumu.

Otázka č. 1: Aké je zloženie Vašej domácnosti?

35,4 % - obaja rodičia s dieťaťom/deťmi

31,7 % - viacgeneračná domácnosť

20,7 % - manželia/partneri žijúci v domácnosti bez detí, resp. deti sú už osamostatnené

5 % - jednotlivec s dieťaťom

Do prieskumu sa zapojili prevažne osoby, ktoré bývajú v domácnosti s deťmi a viacgeneračné domácnosti, čo je možné odôvodniť vyššou potrebou hľadať riešenia v sociálnych službách nielen pre seniorov, ale aj pre rodiny s deťmi a mládež.

Otázka č. 2: Máte prehľad o tom, aké sociálne služby sú v obci poskytované?

61 % - čiastočne

31,7 % - áno

7,3 % - nie

Veľká väčšina respondentov v prieskume uviedla, že má čiastočný alebo úplný prehľad o sociálnych službách poskytovaných na území obce Močenok. Uvedené môže svedčiť o informovanosti obyvateľov o poskytovaných sociálnych službách alebo zdanlivej vedomosti o poskytovaných sociálnych službách. V praxi laická verejnosť nie vždy rozozná sociálne služby od súvisiacich služieb (napr. za sociálne služby sú často považované aj zdravotnícke a vzdelávacie služby, organizovanie podujatí a pod.) a taktiež verejnosť nie vždy pozná oficiálne názvy sociálnych služieb v zmysle platného zákona o sociálnych službách (napr. v praxi stále zaužívané pojmy „domov dôchodcov“, „jasle“ a pod.).

Otázka č. 3: Ak by ste potrebovali získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb poskytovaných v obci, na koho sa obrátite? (Bolo možné označiť viacero odpovedí.)

37 % - získam si informácie z internetu

35 % - skontaktujem sa priamo s organizáciou, o ktorej viem, že tieto služby poskytuje

34,1 % - kontaktujem obecný úrad

17,1 % - vyhladám pomoc u priateľov alebo v rodine

15,9 % - obrátim sa na človeka, ktorý sa s podobným problémom už stretol

Väčšina respondentov zvolila „najkratšiu cestu“, ako získať informácie o sociálnych službách. Zároveň by väčšina respondentov volila kombináciu viacerých informačných zdrojov.

Otázka č. 4: Ako by ste riešili situáciu v prípade trvalého zdravotného postihnutia člena Vašej rodiny? (Bolo možné označiť viacero odpovedí.)

64,6 % - využil/a by som služby poskytované v domácom prostredí

35,4 % - využil/a by som služby poskytované v prostredí poskytovateľa sociálnej služby

18,3 % - starostlivosť by som zabezpečil/a sám/sama

3,7 % - iné

Viac ako 80 % respondentov by sociálnu starostlivosť zabezpečilo svojpomocne doma alebo doma za pomoci iného subjektu. Uvedené je v súlade s aktuálnymi snahami o „deinštitucionalizáciu“ sociálnych služieb, t. j. preferovanie poskytovania sociálnej pomoci v domácom prostredí pred umiestňovaním osôb do zariadení.

Otázka č. 5: Aké sociálne a príbuzné služby v súčasnej dobe využívate? (bez ohľadu na to, či ich využívajú na území obce. Bolo možné vybrať viacero odpovedí.)

81,7 % - nevyžívam žiadnu sociálnu službu

8,5 % - zariadenie pre seniorov

7,3 % - denný stacionár

2,4 % - stravovanie v jedálni

Zvyšné sociálne služby boli zastúpené menej ako 1 percentom.

Väčšina respondentov aktuálne nevyžíva žiadne sociálne služby. Spomedzi respondentov, ktorí nejakú sociálnu službu využívajú najviac respondentov využíva zariadenie pre seniorov.

Otázka č. 6: Aké sociálne služby plánujete využívať v najbližších 5 rokoch? Uvedte aj v súčasnosti využívané sociálne služby, ak ich plánujete využívať aj naďalej. (Bolo možné vybrať viacero odpovedí.)

62,6 % - neplánujem využívať žiadnu sociálnu službu

14,6 % - zariadenie pre seniorov

11 % - rehabilitačné stredisko

10 % - prepravná služba

9,8 % - stravovanie v jedálni

7,3 % - domáca opatrovateľská služba

3,7% - požičiavanie pomôcok

Zvyšné sociálne služby boli zastúpené menej ako 3 percentami.

Respondenti najväčší záujem prejavili o zariadenie pre seniorov a rehabilitačné stredisko. Takmer 63 % respondentov neplánuje využívať žiadnu sociálnu službu.

Otázka č. 7: Ste spokojný/á s rozsahom (ponukou) sociálnych služieb poskytovaných v obci?

59,8 % - neviem posúdiť

35,3 % - áno

4,9 % - nie

57

Viac ako polovica respondentov nevedela posúdiť dostatočnosť ponuky sociálnych služieb. Viac ako tretina respondentov je spokojná s ponukou sociálnych služieb. Niektoré osoby vedeli ponuku posúdiť z vlastnej skúsenosti, niektoré prostredníctvom referencií od rodinných príslušníkov, priateľov a známych. Nespokojnosť s ponukou sociálnych služieb vyjadrilo takmer 5 % respondentov.

Otázka č. 8: Ste spokojný/á s kvalitou sociálnych služieb poskytovaných v obci?

67,1 % - neviem posúdiť

25,6 % - áno

7,3 % - nie

Viac ako 67 % respondentov nevedelo posúdiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. 25,6 % respondentov je s kvalitou sociálnych služieb spokojná. Vyše 7 % respondentov vyjadrilo nespokojnosť s kvalitou sociálnych služieb.

Väčšina respondentov aktuálne nevyužíva žiadne sociálne služby, t. j. ak respondenti nemajú referencie o sociálnych službách od svojich rodinných príslušníkov, priateľov a známych, nedokážu dostatočne posúdiť ani kvalitu a rozsah poskytovaných sociálnych služieb. Táto skutočnosť mohla výrazne ovplyvniť relevantnosť odpovedí v otázkach preverujúcich spokojnosť respondentov s rozsahom a kvalitou poskytovaných sociálnych služieb.

Otázka č. 9: Na rozvoj ktorých sociálnych služieb by sa mala samospráva v najbližších 5 rokoch zamerať? (Bolo možné vybrať viacero odpovedí.)

40,2 % - domáca opatrovateľská služba

36,6 % - zariadenie pre seniorov

32,9 % - služba na podporu rodiny s deťmi (napr. detské jasle)

30,5 % - rehabilitačné stredisko

20,7 % - zariadenie opatrovateľskej služby

14,6 % - denné centrum

10 % - domov sociálnych služieb

9,8% - denný stacionár

Viac ako 40 % respondentov má záujem o rozvoj domácej opatrovateľskej služby. Spolu viac ako 51 % respondentov by chcelo, aby obec Močenok venovala

v nasledujúcich rokoch pozornosť denným centráam a zariadeniam pre seniorov. Takmer 37 % respondentov by uvítalo prítomnosť detských jasí.

Na záver ešte niektorí respondenti využili priestor na vyjadrenie názorov a pripomienok. Viacerí vyjadrili názor, že v obci chýbajú služby na podporu rodín s deťmi, či už ide o zriadenie jasí alebo materského centra. Obyvatelia by tiež uvítali výraznejšiu pomoc a poradenstvo pre sociálne slabších a celkovo zvýšiť informovanosť v oblasti sociálnych služieb.

Po vyhodnotení dotazníkov pre obyvateľov je zrejmé, že mnohí obyvatelia Močenku nemajú dostatočné informácie o oblasti poskytovania sociálnych služieb.

Na základe toho sme dospeli k záveru, že kvalitu a rozsah sociálnych služieb nevedia posúdiť, nakoľko im chýba dostatočná informovanosť, ktorá by sa mohla zvýšiť napr. dňom otvorených dverí sociálneho oddelenia alebo letákovou informačnou kampaňou.

Dotazníkový prieskum pre poskytovateľov sociálnych služieb

V rovnakom období, ako prieskum pre obyvateľov, sa realizoval aj prieskum pre poskytovateľov sociálnych služieb a služieb súvisiacich so sociálnymi službami. Do prieskumu sa zapojili celkovo piati poskytovatelia sociálnych služieb:

- Adventus, n.o.
- Domov dôchodcov Milosrdného samaritána Močenok
- Monika, o.z.
- Komunita Kráľovnej pokoja
- Orlík, o.z.

Všetci respondenti považujú podmienky pre výkon svojej činnosti v obci Močenok za vyhovujúce. Žiadny z respondentov podmienky nepovažuje za nevhodné. Respondenti považujú obec za ústretovú, promptnú, ochotnú spolupracovať a komunikovať. Všetci respondenti spolupracujú pri výkone svojej činnosti so samosprávou a považujú za potrebné túto spoluprácu aj do budúcnosti zachovať.

Respondenti mali v prieskume možnosť vyjadriť sa aj k ponuke a kvalite sociálnych služieb poskytovaných v obci. Výsledky tejto časti prieskumu sumarizuje nasledujúca textová časť

Otázka A: Aká je podľa Vás kvalita sociálnych služieb poskytovaných v obci?

80 % - výborná (známka 1 - najlepšia)

20 % - uspokojujúca (známka 2)

0 % - dobrá (známka 3)

0 % - neviem posúdiť

0 % - skôr zlá ako dobrá (známka 4)

0 % - nevyhovujúca (známka 5 - najhoršia)

Otázka B: Je podľa Vás ponuka sociálnych služieb poskytovaných v obci dostatočne široká?

80 % - áno

20 % - skôr áno

0% - skôr nie

0 % - nie

Súčasťou dotazníkového prieskumu pre poskytovateľov bola aj otvorená otázka „**Aké sociálne a súvisiace služby je podľa Vás v obci Močenok potrebné prednostne riešiť?**“ Podľa respondentov sú v obci potrebné tieto služby: vybudovanie denného stacionára, nízkoprahového centra prípadne azilového domu. Tiež zavedenie sociálnej služby s použitím telekomunikačných technológií.

V časti dotazníka vyhradenej na podnety a názory vyjadrili organizácie potrebu podnecovania aktívneho záujmu širokej verejnosti o dianie v obci, zároveň nevyhnutnosť dobrej informovanosti obyvateľov o tejto problematike a tiež potrebu finančnej motivácie potenciálnych aj súčasných zamestnancov soc. služieb.

STRATEGICKÁ ČASŤ

Vízia

Vízia je súhrnom predstáv o želanej situácii, konečnom stave, ktorý má byť samosprávou dosiahnutý na konci plánovacieho obdobia v roku 2027. Vízia pre oblasť poskytovania sociálnych služieb obce Močenok bola sformulovaná na základe identifikovania silných a slabých stránok, hrozieb a príležitostí (SWOT analýzy). Keďže do spracovania komunitného plánu boli zapojení zástupcovia obecného úradu, odborníci na sociálnu oblasť, poskytovatelia ako aj užívatelia sociálnych služieb, organizácie pôsobiace v obci ako aj široká verejnosť, je vízia adekvátnym odrazom potrieb všetkých zúčastnených partnerov.

Hlavným cieľom strategickej vízie je poskytnúť smer pre strategické plánovanie, ako aj pre implementáciu navrhnutých opatrení. Vízia tiež vykresľuje želánú budúcnosť tým, ktorí v obci žijú, pracujú v nej navštevujú ju, či v nej podnikajú, alebo ktorí tu plánujú investovať. Súčasné strategické plánovanie a strategická vízia predstavujú dohovor medzi lokálnymi lídrami na prioritách budúceho rozvoja. Toto poslanie strategickej vízie sa najlepšie naplní vtedy, keď je jej obsah stručný, výrečný a pôsobivý v najširšom zmysle slova. Okrem motivácie má vízia aj marketingový, respektíve propagačný účel. Predáva daný región/lokalitu, predáva úsilie svojej komunity čeliť aktuálnym trendom a vytvárať lepšie podmienky pre regionálny rozvoj. Propaguje obec vo svete, na úradoch a medzi partnermi, ale rovnaký význam má aj vnútorná propagácia, keďže zabezpečuje usporiadanie, identitu a spoločný účel činnosti rozvoja.

V nadväznosti na uvedené bola formulovaná vízia obce Močenok pre oblasť poskytovania sociálnych služieb:

Perspektívou obce Močenok je vytvoriť samosprávu s kvalitnou sociálnou infraštruktúrou s možnosťami na dobré bývanie, kultúrne a športové vyžitie. Spolupráca obce Močenok, jej obyvateľov, organizácií a podnikateľov prinesie vzájomný prospech pre všetky strany. Konanie obce bude v súlade s cieľom zlepšiť prístup občanov k sociálnym službám urobiť sociálne služby kvalitnejšími, rozmanitejšími a adresnejšími. Obec bude naklonená inovatívnym prístupom s cieľom riešiť nové výzvy.

Vízia obce bude naplnená realizáciou Komunitného plánu sociálnych služieb obce Močenok na roky 2022 – 2027. Obecný úrad bude rozvoj oblasti poskytovania sociálnych služieb pravidelne monitorovať, vyhodnocovať a komunitný plán aspoň raz ročne aktualizovať, a to opätovne aj v interakcii s ostatnými partnermi, ktorých sa komunitné plánovanie týka. Takýmto spôsobom bude komunitný plán nepretržite odrážať aktuálne potreby obyvateľov a situáciu v oblasti poskytovania sociálnych služieb na jednej strane a aktuálne možnosti a zámery obce na druhej strane.

Návrh stratégie rozvoja

S cieľom dosiahnuť vytýčenú víziu navrhla obec Močenok stratégiu rozvoja sociálnych služieb. Vďaka naplánovaniu jednotlivých krokov obec už na začiatku plánovacieho obdobia vie, na aký zámer, kedy a koľko finančných prostriedkov bude potrebovať, čo jej umožní lepšie, organizovanejšie a efektívnejšie naplňať jednotlivé zámery a následne aj vyhodnocovať úspešnosť svojho konania. Z tohto dôvodu by stratégia rozvoja nemala byť príliš ambiciózná, ale mala by zohľadňovať súčasné podmienky na jednej strane a reálne dostupné možnosti obce na druhej strane. Iba stanovením racionálnych cieľov môže samospráva dosiahnuť skutočný rozvoj, naopak, vymenovaním dlhého zoznamu nereálnych opatrení iba podporí frustráciu z neschopnosti zmeniť súčasný stav k lepšiemu.

Komunitný plán obce Močenok vychádza z Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030. Cieľom národných priorít je vymedziť rozvojovú trajektóriu sociálnych služieb na Slovensku do roku 2030. Pre zabezpečenie podmienok rozvojovej trajektórie sociálnych služieb pre obdobie rokov 2021-2030 je nevyhnutné naplniť nasledovné predpoklady, ktoré predstavujú pre napĺňanie NPRSS nevyhnutné vstupy:

- A. Vytvorenie strategického rámca sociálnych služieb do roku 2030 v Slovenskej republike
- B. Zabezpečenie finančnej a personálnej udržateľnosti rozvoja sociálnych služieb
- C. Prepájanie sociálnych služieb s inými verejnými službami v rámci podpory sociálnej inklúzie zraniteľných jednotlivcov, rodín, skupín a komunit

NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb

NP2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti

NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby

NP4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb

Predpokladá sa, že národné priority si následne nižšie územné jednotky rozpracujú vo svojich koncepcných a plánovacích dokumentoch.

Ďalej KPSS obce Močenok vychádza z Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Močenok na roky 2015 – 2020 s predĺženou platnosťou.

Na obdobie rokov 2022 – 2027 si obec Močenok stanovila niekoľko cieľov, na dosiahnutie ktorých si vytýčila nasledujúce zámery:

CIELE A AKTIVITY OBCE MOČENOK NA ROKY 2022 – 2027 PRE OBLASŤ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	
CIEĽ	ZÁMER/AKTIVITA
1. Riešenie rozvoja bývania v obci	1.1 Výstavba nájomných bytov
2. Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií – zvýšenie bezbariérovosti v obci	2.1 Rekonštrukcia chodníkov v obci
3. Podpora voľnočasových aktivít v obci - podpora sociálnej inklúzie	3.1 Výstavba a rekonštrukcia detských ihrísk
	3.2 Výstavba tréningového ihriska
4. Zvýšenie atraktívnosti obce – zabezpečenie obnovy verejných priestranstiev	4.1 Revitalizácia verejných priestranstiev
5. Zvýšenie dostupnosti a skvalitnenie sociálnych služieb	5.1 Rozšírenie kapacít opatrovateľskej služby

Tabuľka č. 14: Ciele a aktivity obce Močenok na roky 2022-2027, Zdroj: OcÚ, 2021

V nadväznosti na definovaný cieľ a k nim prislúchajúce aktivity vykonala obec monitoring východiskových podmienok – zostavila sumár, v ktorom uvádza, aké kroky už podnikla na dosiahnutie vytýčeného cieľa a aké sú jej následné možnosti rozvoja. Samospráva zvážila kedy, za pomoci koho, za akých podmienok a s akými nákladmi bude môcť ďalej prispievať k realizácii jednotlivých zámerov, pričom prehľad odpovedí na tieto kľúčové otázky zachytáva nasledujúca tabuľka.

Základné údaje o aktivite č. 1	
Názov projektu	Výstavba nájomných bytov
Garant	Obec Močenok
Začatie a ukončenie projektu	2022
Stav projektu pred realizáciou	Vypracovaná PD, stavebné povolenie
Cieľ projektu	Podpora mladých ľudí a sociálne slabší občanov formou nájomného bývania
Výstupy	Podpora rozvoja bývania v obci
Užívatelia	Obyvatelia obce Močenok

Indikátory monitoringu	16 bytov z toho 2 jednoizbové a 14 dvojizbových bytov, Počet novopostavených bytov; počet obyvateľov nasťahovaných v nových bytoch, počet mladých rodín v objekte						
Zmluvné podmienky	Uvedené a doplnené v zmluve o dielo						
Riziká	Nepridelenie dotácie a úveru zo štátu						
Poznámky	Nie je sociálnou službou v zmysle zákona o sociálnych službách.						
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu					Termín	
Príprava projektovej dokumentácie	ukončená					03/2021	
Vydanie stavebného povolenia	Stavebný úrad						
Spracovanie a registrácia žiadosti o NFP, zhromaždenie príloh	Stavebné povolenie vydané					26.04.2021	
Realizácia projektu	Externý dodávateľ					áno	
Kolaudácia	Stavebný úrad						
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EU	SR	VÚC	OBEC	ŠFRB
Realizácia projektu	2022	1 120 000		390 000		100 000	630 000
Spracovanie projektovej dokumentácie	2021	21 000		17 000		4 000	
Spolu							

Základné údaje o aktivite č. 2

Názov projektu	Rekonštrukcia chodníkov v obci
Garant	Obec Močenok
Začatie a ukončenie projektu	2022 - 2027
Stav projektu pred realizáciou	V niektorých uliciach obce je stav chodníkov nevyhovujúci, čo obyvateľom obce sťažuje prechod cez tieto miesta.
Cieľ projektu	Cieľom projektu je zlepšiť a zjednodušiť prechod po chodníkoch, ktoré sú v súčasnosti v neuspokojivom technickom stave a zároveň zvýšiť estetickosť a bezbariérovosť predmetného územia obce.
Výstupy	Prispieje k zabezpečeniu kvalitnej dopravnej infraštruktúry v obci
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce Močenok
Indikátory monitoringu	Celková dĺžka zrekonštruovaných chodníkov, počet ľudí využívajúcich novozrekonštruované chodníky, počet ulíc so zrekonštruovanými chodníkmi

Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku verejného obstarávania						
Riziká	Absencia vhodnej výzvy na spolufinancovanie projektu, nedostatočná pripravenosť žiadateľa, nedostatočné finančné zdroje obce						
Poznámky	Nie je sociálnou službou v zmysle zákona o sociálnych službách.						
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu					Termín	
Príprava projektovej dokumentácie	Externá projektová kancelária						
Vydanie stavebného povolenia	Stavebný úrad						
Spracovanie a registrácia žiadosti o NFP, zhromaždenie príloh							
Realizácia projektu	Externý dodávateľ						
Kolaudácia	Stavebný úrad						
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EU	SR	VÚC	Obec	
Realizácia projektu	2022-2027	600 000				600 000	
Spracovanie projektovej dokumentácie	2022-2026	11 400				11 400	
Spolu							

Základné údaje o aktivite č. 3	
Názov projektu	Výstavba a rekonštrukcia detských ihrísk
Garant	Obec Močenok
Začatie a ukončenie projektu	2022-2024
Stav projektu pred realizáciou	V obci Močenok sa nachádza 7 detských ihrísk, z toho 5 ihrísk je v zlom technickom stave, z čoho vzhádza potreba tieto ihriská obnoviť – zrekonštruovať.
Cieľ projektu	Cieľom projektu je postupne zrekonštruovať a obnoviť všetky detské ihriská, ktoré sú v zlom technickom stave, odstrániť všetky staré, nevyhovujúce herné prvky za nové, spĺňajúce platné normy: EN 1176, EN 1177.
Výstupy	Zabezpečenie občianskej vybavenosti slúžiacej na trávenie voľného času detí a mládeže.
Užívatelia	Deti a mládež
Indikátory monitoringu	Počet novovybudovaných a zrekonštruovaných detských ihrísk; počet detí využívajúcich detské ihriská; plánovaná výmera detských ihrísk
Zmluvné podmienky	Budú doplnené po podpise zmluvy ako výsledku verejného obstarávania

Riziká	Absencia vhodnej výzvy; nedostatok finančných prostriedkov v obci; kvalita dodávateľa; nezáujem detí a mládeže						
Poznámky	Nie je sociálnou službou v zmysle zákona o sociálnych službách.						
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu				Termín		
Príprava projektovej dokumentácie	Externá projektová kancelária				01/2022-03/2022		
Vydanie stavebného povolenia	Stavebný úrad				03/2022		
Spracovanie a registrácia žiadosti o NFP, zhromaždenie príloh					01/2022-12/2024		
Realizácia projektu	Externý dodávateľ				03/2022-12/2024		
Kolaudácia	Stavebný úrad				09/2022-12/2024		
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)	z toho verejný zdroj				z toho súkromný zdroj
			EU	SR	VÚC	Obec	
Realizácia projektu	2022	56 000,00		50 000,00		25 000,00	
Spracovanie projektovej dokumentácie	2022/2024	1 000,00				1 000,00	
Spolu		57 000,00		50 000,00		26 000,00	

Základné údaje o aktivite č. 4

Názov projektu	Výstavba tréningového ihriska
Garant	Obec Močenok
Začatie a ukončenie projektu	10/2021 – 12/2022
Stav projektu pred realizáciou	Obec Močenok v súčasnosti vykazuje nedostatok plôch a športových areálov určených na pravidelné využívanie športovej infraštruktúry zo strany detí, mládeže, organizovaných aj neorganizovaných športovcov a širokej verejnosti.
Cieľ projektu	Cieľom projektu je zlepšenie, modernizácia, rekonštrukcia existujúcej infraštruktúry – výstavba tréningového ihriska, ktorá zohľadní potreby zdravotne znevýhodnených skupín obyvateľstva.
Výstupy	Zabezpečenie občianskej vybavenosti slúžiacej na trávenie voľného času detí, mládeže, organizovaných aj neorganizovaných športovcov a širokej verejnosti.
Užívatelia	Obyvatelia, deti a mládež
Indikátory monitoringu	Počet obyvateľov využívajúcich tréningové ihrisko; plánovaná výmera tréningového ihriska
Zmluvné podmienky	Pred podpisom zmluvy so zhotoviteľom, ktorý vzišiel z procesu verejného obstarávania.
Riziká	Nedostatok finančných prostriedkov v obci, kvalita dodávateľa, nezáujem detí, mládeže, športovcov.

Poznámky	Nie je sociálnou službou v zmysle zákona o sociálnych službách.						
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu				Termín		
Príprava projektovej dokumentácie	Externá projektová kancelária				01/2021		
Vydanie stavebného povolenia	Stavebný úrad				03/2021		
Spracovanie a registrácia žiadosti o NFP, zhromaždenie príloh					01-03/2021		
Realizácia projektu	Externý dodávateľ				11/2021-11/2022		
Kolaudácia	Stavebný úrad				03/2023		
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EU	SR	VÚC	Obec	
Realizácia projektu	12/2021 – 12/2022	127 171,80		63 585,90		63 585,90	
Spracovanie projektovej dokumentácie	01/2021	2 200,00				2 200,00	
Spolu		129 371,80		63 585,90		65 785,90	

Základné údaje o aktivite č. 5

Názov projektu	Revitalizácia verejných priestranstiev	
Garant	Obec Močenok	
Začatie a ukončenie projektu	2023-2025	
Stav projektu pred realizáciou	Verejné priestranstvá v obci sú v nevyhovujúcom technickom a estetickom stave	
Cieľ projektu	Zvýšenie atraktívnosti obce	
Výstupy	Podpora voľnočasových aktivít obyvateľov	
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce Močenok	
Indikátory monitoringu	Celková revitalizovaná plocha , počet ľudí využívajúcich verejné priestranstvá	
Zmluvné podmienky		
Riziká		
Poznámky	Nie je sociálnou službou v zmysle zákona o sociálnych službách.	
Realizácia projektu		
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín
Príprava projektovej dokumentácie	Externá projektová kancelária	2019
Vydanie stavebného povolenia	Stavebný úrad	áno
Spracovanie a registrácia žiadosti o NFP, zhromaždenie príloh		

Realizácia projektu		Externý dodávateľ					
Kolaudácia		Stavebný úrad					
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EU	SR	VÚC	Obec	
Realizácia projektu	2023-2025	70 000				70 000	
Spracovanie projektovej dokumentácie	2019	2 000				2 000	
Spolu							

Základné údaje o projektovom zámere č. 6

Názov projektu	Rozšírenie kapacít opatrovateľskej služby	
Druh sociálnej služby	§ 41 zákona o sociálnych službách.	
Forma sociálnej služby	Terénna – poskytovaná v domácom prostredí klienta	
Cieľová skupina SS	ŽZP	
Garant	obec Močenok	
Partneri garanta	Neverejní poskytovatelia	
Začatie a ukončenie projektu	2022 - 2027	
Prevádzkové podmienky	Podľa § 41 zákona o sociálnych službách.	
Stav projektu pred realizáciou	Vysoký nárast potreby opatrovateľskej služby z dôvodu demografického zloženia obyvateľov obce Močenok	
Cieľ projektu	Uspokojí dopyt po opatrovateľskej službe na území obce Močenok vytvorením nových kapacít pre cieľovú skupinu tejto služby.	
Výstupy	Rozšírené kapacity opatrovateľskej služby.	
Užívatelia	Obyvatelia obce Močenok – čakatelia na opatrovateľskú službu.	
Indikátory monitoringu	Počet prijímateľov opatrovateľskej služby, počet osôb poskytujúcich opatrovateľskú službu.	
Požiadavky na kapacitu	Potrebná kapacita: 11 Plánované navýšenie kapacít realizáciou zámeru: Podľa potreby	
Personálne zabezpečenie	Počet závisí od množstva podaných žiadostí podľa § 8 zákona 448/2008,	
Zmluvné podmienky		
Riziká	Nepridelenie dotácie a nedostatok vlastných finančných zdrojov	
Poznámky	-	
Realizácia projektu		
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín (mesiac/rok)

Realizácia projektu		Externý dodávateľ		2022-2027			
Financovanie projektu – z časti Bude opatrovateľská služba v roku 2022-2023 financovaná z Implementačnej agentúry MPSVR SR							
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)	Z toho verejné zdroje				Z toho súkromné zdroje
			EU	SR	VÚC	Obec	
Realizácia projektu	2022 - 2027	110 000	65 000	0	0	45 000	
Spolu			0	0	0		

Tabuľka č. 15: Strategické zámery obce Močenok na roky 2022-2027, Zdroj: MÚ, 2021

Plnenie vyššie uvedených strategických zámerov bude samospráva priebežne monitorovať. Komunitný plán bude samospráva v nadväznosti na zistený stav každý rok aktualizovať.

Plán financovania

V tejto časti KPSS prinášame sumár jednotlivých zámerov (akčný plán), prehľad financovania zámerov v jednotlivých rokoch plánovacieho obdobia a celkovú potrebu finančných prostriedkov. Keďže možnosti obecného rozpočtu sú obmedzené, má obec Močenok v rámci plánovacieho obdobia 2022 – 2027 záujem okrem vlastných finančných prostriedkov využívať aj prostriedky zo štátneho rozpočtu a fondov EÚ, prípadne alternatívne zdroje financovania (dary a pod.).

AKČNÝ PLÁN OBCE MOČENOK NA ROKY 2022 – 2027 PRE OBLASŤ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB		
ZÁMER/AKTIVITA	OBDOBIE REALIZÁCIE	NÁKLADY (v EUR)
1.1 Výstavba nájomných bytov	2022	1 141 000
2.1 Rekonštrukcia chodníkov v obci	2022 - 2027	611 400
3.1 Výstavba a rekonštrukcia detských ihrísk	2022 - 2024	57 000
3.2 Výstavba tréningového ihriska	2021 – 2022	129 371,80
4.1 Revitalizácia verejných priestranstiev	2023 – 2025	72 000
5.1 Rozšírenie kapacít opatrovateľskej služby	2022 - 2027	110 000

Tabuľka č. 16: Akčný plán 2022-2027, Zdroj: Vlastné spracovanie

Okrem snahy obce o zrealizovanie vytýčených strategických zámerov bude obecný úrad počas aktuálneho plánovacieho obdobia 2022 – 2027:

- vyvíjať aktivity podporujúce zotrvanie občanov v domácom prostredí,
- pokračovať v súčasných aktivitách, poskytovaných sociálnych službách a príspevkoch,
- zabezpečiť dosahovanie štandardov kvality sociálnych služieb a zvyšovanie odbornosti zamestnancov,
- uskutočňovať opatrenia, ktorými sa adaptuje systém poskytovania sociálnych služieb obce na prípadné novely zákona o sociálnych službách,
- aktualizovať všeobecne záväzné nariadenia obce v zmysle platnej legislatívy,
- zohľadňovať navrhnuté strategické zámery pri schvaľovaní rozpočtu obce.

Na vypracovaní komunitného plánu sociálnych služieb a jeho následných aktualizáciách participovali/participujú:

- **pracovná skupina** v zložení :
 - PaedDr. Roman Urbánik (starosta obce),
 - Ing. Lucia Benčíková (prednostka OcÚ),
 - Mgr. Veronika Chudová (referentka sociálneho oddelenia)
- **externá spoločnosť** – e-Gemini s. r. o.,
- **neverejní poskytovatelia sociálnych služieb** prostredníctvom dotazníkového prieskumu,
- **široká verejnosť** prostredníctvom dotazníkového prieskumu.

REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť bližšie vysvetľuje časový harmonogram realizácie KPSS, hodnotenie a monitorovanie činností počas ich priebehu. Záznamy z monitorovania budú priebežne dopĺňané počas obdobia realizácie aktivít.

Časový plán realizácie KPSS

Zámer/ Aktivita	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1.1 Výstavba nájomných bytov						
2.1 Rekonštrukcia chodníkov v obci						
3.1 Výstavba a rekonštrukcia detských ihrísk						
3.2 Výstavba tréningového ihriska						
4.1 Revitalizácia verejných priestranstiev						
5.1 Rozšírenie kapacít opatrovateľskej služby						

Tabuľka č. 17: Časový plán realizácie KPSS 2022-2027, Zdroj: Vlastné spracovanie

Vyhodnocovanie a plnenie KPSS

Proces monitorovania a hodnotenia je dôležitou súčasťou realizácie projektových zámerov (aktivít), ktoré boli zadefinované v rámci rozvojovej stratégie komunitného plánu. Pomáha zistiť, či sa dodržiava stanovený plán a odhaľuje prípadné chyby a riziká, ktoré môžu nastať pri jeho realizácii.

Princípy dobrého spravovania pri realizácii Komunitného plánu sociálnych služieb:

- **Participácia** - zabezpečenie účasti tých, ktorí „musia“ byť zainteresovaní a umožnenie účasti tých, ktorí „chcú“ byť zainteresovaní
- **Transparentnosť** - rozhodovanie v ktorejkoľvek činnosti pri realizácii KPSS je uskutočnené na základe dopredu známych kritérií
- **Verejná zodpovednosť** - dodržiavanie zvolených kritérií merania výkonnosti, dodržiavanie práva a administratívnych postupov, jasná komunikácia cieľov

Zásady uplatňovania komunitného plánu sociálnych služieb

- KPSS je základným rozvojovým dokumentom, na ktorý sa musí prihliadať pri profilovaní všetkých rozvojových a rozvoj podporujúcich aktivít v oblasti sociálnych služieb.
- KPSS je záväzným pre tvorbu rozpočtu obce a jeho aktivity sú premietnuté do rozpočtu obce.
- KPSS je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.
- KPSS je rozvojový dokument, ktorého aktivity obec priamo realizuje (obec ako realizátor), alebo vytvára a podporuje vytvorenie podmienok na ich realizáciu (obec ako iniciátor, partner) inými subjektmi v prospech sociálneho rozvoja obce
- KPSS je rozvojový usmerňujúci dokument pre všetky subjekty existujúce či vykonávajúce činnosť na území obce, ktoré chcú realizovať činnosti sociálneho rozvojového charakteru (podnikateľské subjekty, odborné organizácie, štátne orgány, mimovládny sektor).
- KPSS je otvorený, verejne dostupný dokument, priebežne aktualizovaný a reagujúci na prichádzajúce podnety, príležitosti a zmeny vnútorného a vonkajšieho prostredia.
- Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu KPSS sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce. Aby bol implementačný mechanizmus KPSS efektívny, musí mať obec jasne popísané činnosti, aktivity až úlohy, ktorými sa bude KPSS zabezpečovať na úrovni programovej, realizačnej a vyhodnocovacej.

Realizácia Komunitného plánu sociálnych služieb v obci Močenok bude pozostávať z vykonávania aktivít navrhnutých v komunitnom pláne, ktorý sa bude každoročne aktualizovať.

Medzi kľúčové úlohy manažmentu obce bude patriť:

- realizovať projekty, ktoré prinesú pre obec želaný efekt a budú trvalo udržateľné,
- vyčleniť z rozpočtu obce finančné prostriedky potrebné na realizáciu navrhnutých aktivít,
- podporovať spoluprácu hlavných aktérov rozvoja obce a koordinovať ich aktivity,
- pravidelne monitorovať aktivity a vyhodnocovať plnenie akčného plánu na základe vopred stanovených merateľných ukazovateľov.

Komunitný plán bude obec vyhodnocovať každoročne vždy k 31. 12. kalendárneho roka v priebehu platnosti komunitného plánu. Informatívna správa o plnení komunitného plánu bude predkladaná na rokovanie Obecného zastupiteľstva v Močenku.

Komunitný plán je otvorený dokument, ktorý je potrebné prispôbovať meniacim sa podmienkam, ktoré budú vyplývať z legislatívnych zmien, z potrieb obyvateľstva, z personálneho, materiálno – finančného zabezpečenia a pod. Komunitný plán sa bude dopĺňať a aktualizovať o nové aktivity podľa potreby rozvoja sociálnej oblasti, čím sa zabezpečí jeho aktuálnosť a zmysluplosť.

ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb je kľúčovým nástrojom komunitného plánovania, ktorý slúži na vybudovanie a doplnenie potrebnej sociálnej infraštruktúry v obci a zlepšenie poskytovania sociálnych služieb svojim obyvateľom. Aj napriek neustále sa meniacemu prostrediu s množstvom turbulentných výkyvov predstavuje komunitné plánovanie základný stavebný kameň pre proces plánovania sociálnych služieb, prostredníctvom ktorého dokáže obec zabezpečiť široké portfólio poskytovaných sociálnych služieb, požadovanú kvalitu, vysokú adresnosť a efektivitu ich poskytovania. Samotný komunitný plán, ako aj celý proces komunitného plánovania, nadväzuje na strategický dokument obce – Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Močenok na roky 2015 – 2020 s predĺženou platnosťou, ktorý tvorí komplexný pohľad na budúci rozvoj obce. Komplexnosť dokumentu sa odráža v sústreďení sa na všetky 3 kľúčové oblasti, a to hospodársku, sociálnu aj environmentálnu oblasť, čím sa tento dokument výrazne líši od komunitného plánu. Komunitný plán sociálnych služieb sa zameriava primárne na sociálnu oblasť, a teda sa špecializuje na užšiu tému a zachádza do hlbšieho detailu celej problematiky.

Cieľom komunitného plánu nie je vymenovať rad opatrení, ktoré by samospráva chcela, avšak nemôže uskutočniť, ale stanoviť reálne zámery, ktoré má obec Močenok možnosť zrealizovať počas aktuálneho plánovacieho obdobia. Komunitný plán je zostavovaný ako otvorený dokument, ktorý je možné a aj potrebné priebežne aktualizovať, vďaka čomu operatívne reaguje na nové výzvy a poskytuje k nim hneď aj riešenia. Vzhľadom na uvedené je potrebné komunitné plánovanie nielen realizovať, ale jeho plnenie aj monitorovať, priebežne vyhodnocovať a korigovať.

Obec Močenok si v nadväznosti na zistené potreby (viď Analytická časť KPSS) a pri rešpektovaní Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 vytýčila na obdobie rokov 2022 – 2027 celkovo 7 strategických zámerov. Ich zrealizovaním bude naplnená vízia obce, čím sa kvalita, adresnosť a dostupnosť sociálnych služieb poskytovaných obcou výrazne zlepšia.

Na zostavení Komunitného plánu sociálnych služieb obce Močenok na roky 2022 – 2027 sa podieľala pracovná skupina, verejnosť a spracovateľ komunitného plánu – externá projektová spoločnosť. Dokument bol spracovaný v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov ako aj v súlade s inými legislatívnymi normami a strategickými dokumentmi. Vzhľadom na uvedené predstavuje Komunitný plán sociálnych služieb obce Močenok na roky 2022 – 2027 cenný nástroj na riadenie lokálnych procesov a dosahovanie pokroku v sociálnej oblasti.

ZDROJE

1. Filipová, M. – Woleková, H. – Petijová, M.: Komunitný plán sociálnych služieb, Metodická príručka, 2018.
2. Webová stránka obce: www.mocenok.sk
3. Komunitný plán sociálnych služieb obce Močenok na roky 2016 – 2021.
4. Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.
5. Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030.
6. Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016 – 2020.
7. Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násillia na ženách na roky 2014 – 2019.
8. Národný program aktívneho starnutia 2014 – 2020.
9. Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030.
10. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020.
11. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Močenok na roky 2015 – 2020 s predĺženou platnosťou
12. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016– 2022.
13. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011.
14. Stratégia Európa 2030.
15. Štatistický úrad Slovenskej republiky.
16. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.
17. Všeobecne záväzné nariadenia Trenčianskeho samosprávneho kraja
18. Všeobecne záväzné nariadenia obce Močenok
19. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
20. Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
21. Zákon č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
22. Zákon č. 417/2013 Z. z. o hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov

23. Zákon č. 601/2003 o životnom minime v znení neskorších predpisov
24. Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov
25. Zákon č. 305/2005 Zb. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov
26. Woleková, H. – Mežianová M.: Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb, 2004.